

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน
ในเขตลาดกระบัง มีนบุรี และหนองจอก

PARTICIPATIVE COMMUNITY MANAGEMENT OF
COMMUNITY COMMITTEE IN LARDKRABANG
MINBURI AND NONGJOG REGIONS

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2548

ISBN 974-15-2007-7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**PARTICIPATIVE COMMUNITY MANAGEMENT OF
COMMUNITY COMMITTEE IN LADKRABANG
MINBURI AND NONGJOG REGIONS**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2005

ISBN 974-15-2007-7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPY RIGHT 2005

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของ
คณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง มีนบุรี และ
หนองจอก

นักศึกษา

นายรามัญ สาระพันธุ์

รหัสประจำตัว

45061422

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

การบริหารอาชีวศึกษา

พ.ศ.

2548

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.ณรงค์ พิมสาร

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์นะ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนใน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติการ และด้านการประเมินผล 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามเขตการปกครอง 3) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามระยะเวลาที่เป็นกรรมการ 4) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามอายุของกรรมการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 319 คน เป็นคณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง มีนบุรี และหนองจอก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และมีค่าความเชื่อมั่น 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA : F-test) และทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe

ผลการวิจัยพบว่า

1. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเป็นลำดับที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ที่มีเขตการปกครองต่างกัน ในภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขตลาดกระบังแตกต่างกับเขตมีนบุรี และเขตหนองจอก

3. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ตามระยะเวลาที่เป็นกรรมการต่างกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายข้อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ตามอายุของกรรมการต่างกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Participative Community Management of Community Committee in Lardkrabang Minburi and Nongjog Regions
Student	Mr. Raman Saraphan
Student ID.	45061422
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Administration
Year	2005
Thesis Advisor	Dr.Narong Pimsarn
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor Dr.Punnee Leekitchwatana

ABSTRACT

The Purposes of this research were: (1) to study the participative community management of community committee in Lardkrabang Minburi and Nongjog regions in 3 aspects: planning, operation and evaluation; and (2) to compare Participative Community Management of Community Committee which were classified by different regions, period this time and the working experience. Samples were 319 community committee. Questionnaire with 5 rating scales were used for data collection. The total reliability of questionnaire was 0.97. The data were analyzed with percentage, mean, standard deviation and One-way ANOVA : F-test and testing the couple of Scheffe

The research findings were:

1. The participative community management of community committee was satisfied with their regions as a whole of their operation in average of Height level.
2. The participative community management of community committee who were different in regions was statistical significant different satisfactions at .05 levels. As the result show that Lardkrabang different to both Minburi and Nongjog.
3. The participative community management of community committee who were different in period this time was statistical significant different satisfactions at .05 levels.
4. The participative community management of community committee who were different in the working experience was statistical significant different satisfactions at .05 levels.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ดร.ณรงค์ พิมสาร อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.พรณิ ลีกิจวัฒน์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้จนกระทั่งผู้วิจัยเรียบเรียงได้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รศ.ดร.รวิวรรณ ชินะตระกูล ผศ.ดร.ฉันทนา วิริยเวชกุล และ ผศ.พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์ ซึ่งเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้คำชี้แนะ และกำลังใจ จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี และขอขอบคุณ ผศ.ดร. เนาวรัตน์ วิไลชนม์ รศ.ดร.วชิระ ชาวหา และบาทหลวงดร.ลือชัย จันทร์ไพบูลย์ นาย สุรินทร์ ภูประเสริฐ ผศ.ชอเม ยินดี ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำแนะนำ ในการแก้ไขเรื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ อันเป็นความประทับใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง
สุดท้ายนี้ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นที่ 16 ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือด้านต่างๆ โดยเฉพาะ นายสายรวม จันทร์รา นายประเสริฐ ไชยเจิว นายชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์ และ นางสาวนวลจันทร์ สารโงจน์

สำหรับคุณงามความดีอันที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้กับพ่อแม่ และพี่น้อง ซึ่งเป็นที่รักและเคารพยิ่ง ตลอดจนครู-อาจารย์ทุกท่านที่ได้เคยประสาทประสิทธิวิชาความรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีประโยชน์ ให้แก่ข้าพเจ้า

รามัญ สาระพันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญรูป.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 ระบบการบริหารงานด้านปกครองของกรุงเทพมหานคร.....	7
2.1.1 ประวัติกรุงเทพมหานคร.....	7
2.1.2 การบริหารของกรุงเทพในปัจจุบัน.....	14
2.1.3 การบริหารสำนักงานเขต.....	19
2.1.4 คณะกรรมการชุมชน.....	20
2.2 หลักทฤษฎีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม.....	22
2.3 สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนของคณะกรรมการชุมชน.....	29
2.3.1 การมีส่วนร่วมการวางแผน.....	29
2.3.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ.....	34
2.3.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	43
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการชุมชนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน.....	61
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน.....	65
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	70
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	73
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	85
ภาคผนวก ข.....	93
ภาคผนวก ค.....	101
ประวัติผู้เขียน.....	105

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่ การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนในภาพรวมและรายด้าน.....	61
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน.....	62
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	63
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	64
4.6 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามเขตการปกครองในภาพรวม และรายด้าน.....	66
4.7 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีส่วนร่วมใน การบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ที่มีเขตการปกครองต่างกัน เป็นรายคู่ในภาพรวมและรายด้าน.....	67
4.8 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามระยะเวลาที่เป็นคณะกรรมการในภาพรวม และรายด้าน.....	68
4.9 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามอายุของคณะกรรมการในภาพรวม และรายด้าน.....	69

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1 โครงสร้างการบริหาร ของกรุงเทพมหานคร.....	21
2.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff.....	27
2.3 บันไดการมีส่วนร่วม 8 ขั้นตอน Arnstein.....	28
2.4 ทิศทางและผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค และจุลภาค.....	36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย ได้สถาปนาขึ้นในปีพุทธศักราช 2325 โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ที่ในปัจจุบันได้กลายเป็นมหานครที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเมื่อเปรียบเทียบกับเมืองใหญ่ในภูมิภาคเดียวกัน ปัจจุบันมีเนื้อที่ 1,568,737 ตารางกิโลเมตร คาดการณ์กันว่ามีประชากรประมาณ 10 ล้านคนและอีก 2 ล้าน ในจังหวัดปริมณฑลรอบ ๆ กรุงเทพมหานครที่ต้องเข้าทำงานในเขตกรุงเทพมหานครแห่งนี้ กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่มีความเจริญในทุก ๆ ด้าน เป็นเมืองหลวงที่เป็นศูนย์กลางการเมืองการปกครอง ศูนย์กลางการศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ศูนย์กลางของระบบราชการ การพาณิชย์กรรม เมืองประวัติศาสตร์ เมืองท่องเที่ยว เมืองท่าศูนย์กลางการคมนาคมสื่อสาร ที่สำคัญคือเป็นเมืองที่ตั้งของรัฐบาลกลาง เป็นที่ตั้งของพระบรมราชวัง และเป็นที่พักขององค์พระประมุข (พูนศักดิ์ วรรณพงษ์. 2546 : 10)

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 มาตรา 6 ได้บัญญัติให้กรุงเทพมหานครแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็นเขตและแขวง สำหรับพื้นที่เขต คือ อำเภอเดิมนั้นเอง ส่วนพื้นที่แขวง ได้แก่ พื้นที่ตำบลเดิม และพระราชบัญญัติยังได้กำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นทบวงการเมืองมีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวงมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่มาจากการเลือกตั้ง และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงาน อยู่ในตำแหน่งตามวาระคราวละ 4 ปี ในการบริหารตามระเบียบการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 มีสาระที่สำคัญ คือ เพื่อให้ประชาชนของกรุงเทพมหานคร ได้มีส่วนเข้ามารับผิดชอบในการบริหารกรุงเทพมหานคร โดยตรง เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหารแก่ประชาชนของกรุงเทพมหานครให้ได้ดียิ่งขึ้น (สุชีพ อารีประชาภิรมย์. 2545 : 1-12)

แผนการพัฒนากกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545-2549) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์และสังคม สาขาพัฒนาชุมชน (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. 2545 :97) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพและรายได้ให้ชุมชนสามารถเลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนให้น่าอยู่ มีที่พักอาศัยมั่นคงถูกต้องตามกฎหมายและพัฒนาระบบการบริหารงานพัฒนาของชุมชนของกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นว่า

กรุงเทพมหานครมุ่งหวังที่จะให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้างชุมชนให้น่าอยู่ โดยการระดมความคิดจากหน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรชุมชน ซึ่งจะร่วมกันเป็นพลังผลักดันการพัฒนาชุมชนให้มั่นคงและก้าวหน้าต่อไป

สำนักงานเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก เป็นเขตการปกครองของ กรุงเทพมหานครมีผู้ว่าการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้าง มีอำนาจหน้าที่เป็น นายอำเภอ ผู้ว่าการเขต และตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือปลัดกรุงเทพมหานคร มอบหมาย ซึ่งอำนาจหน้าที่ส่วนใหญ่จะเป็นการให้บริการประชาชน การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการ พัฒนาท้องถิ่นก็เป็นอำนาจหน้าที่ที่สำคัญของผู้ว่าการเขตอีกด้วย (กองอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย. 2541 : 417) เขตลาดกระบังมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 123,859 ตารางกิโลเมตร มี ประชากรรวมทั้งสิ้น 135,457 คนแบ่งการปกครองออกเป็น 6 แขวง ได้แก่ แขวงลาดกระบัง แขวง ทับยาว แขวงคลองสองต้นนุ่น แขวงลำปลาทิว แขวงชุมทอง และแขวงคลองสามประเวศ และมี ทั้งหมด 50 ชุมชน มีจำนวนคณะกรรมการ 562 คน (สำนักงานเขตลาดกระบัง. 2547 : 1) เขตมีนบุรี มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 63,645 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวมทั้งสิ้น 115,103 คน แบ่งการ ปกครองออกเป็น 2 แขวง ได้แก่ แขวงมีนบุรี และ แขวงแสนแสบ ทั้งหมด 49 ชุมชน มีจำนวน คณะกรรมการ 537 คน (สำนักงานเขตมีนบุรี. 2547 : 5) เขตหนองจอก มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 236,261 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวมทั้งสิ้น 117,322 คนแบ่งการปกครองออกเป็น 8 แขวง ได้แก่ แขวงกระทุ่มราย แขวงหนองจอก แขวงคลองสิบ แขวงคลองสิบสอง แขวงโคกแฝด แขวงคู ฟังเหนือ แขวงลำผักชี และแขวงลำด้อยตั้ง มีทั้งหมด 65 ชุมชน มีจำนวนคณะกรรมการ 466 คน (สำนักงานเขตหนองจอก. 2547 : 3-4)

ในการบริหารงานชุมชนนับเป็นการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการ กล่าวคือ คณะกรรมการชุมชน ซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิกในชุมชนมาจากการเลือกตั้งจำนวนอย่างน้อย ชุมชนละ 7 คน มีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยคณะกรรมการชุมชน พ.ศ. 2543 ดังนี้ 1) ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข 2) ประสานและ ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานราชการ องค์กร และหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ 3) พัฒนาชุมชนทั้งด้าน กายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4) เสริมสร้างความสามัคคีและการมีวินัยของผู้อยู่อาศัยในชุมชน 5) ส่งเสริม วัฒนธรรม ศิลธรรม และประเพณีอันดีงาม 6) การดูแลรักษาทรัพย์สินของชุมชน และสาธารณ สมบัติ 7) เผยแพร่ผลงาน ติดตาม และรายงานการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ที่ เข้าไปปฏิบัติงานในชุมชนต่อผู้ว่าการเขต และ 8) แต่งตั้งผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเป็น ที่ปรึกษาหรือคณะทำงานในฝ่ายต่าง ๆ (สำนักพัฒนาชุมชน. 2544 : 42-43) ซึ่งเป็นภาระงานของ คณะกรรมการชุมชนที่มักจะจะมีปัญหาในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะจากส่วนราชการ

และองค์กรชุมชนอื่น ๆ ทำให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปอย่างล่าช้าขาดผู้นำที่มีความเข้มแข็ง ขาด ไม่ว่างกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสามัคคีในคณะกรรมการ และชุมชน นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดจากการขาดการวางแผนในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

โดยเฉพาะการจัดโครงสร้างขององค์กรของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมี 50 เขต แบ่งออกเป็น แขวง หมู่บ้าน และชุมชน มีความซับซ้อนในหลายส่วนในการปฏิบัติหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ให้บรรลุเป้าหมาย เกิดปัญหาในการประสานงาน เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องหลายหน่วยงานมาก เช่น ด้านจราจรมีหน่วยงานเข้ามารับผิดชอบถึง 10 หน่วยงาน การประสานงานของหน่วยงานเหล่านี้มีการจัดระบบที่ชัดเจนไว้หรือมีกลไกการประสานงานในการปฏิบัติ ส่วนใหญ่จะเป็นการประสานงานโดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งไม่มีความแน่นอน เพราะเป็นเรื่องส่วนบุคคลไม่ใช่ระบบงาน ในขณะที่ปัญหาของกรุงเทพมหานครมีความรุนแรงและขยายตัวมากขึ้นเกินกว่าที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะรับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียว การประสานงานระหว่างหน่วยงานในรูปแบบระบบงานเป็นเรื่องจำเป็น (นฤชา สุวรรณมาลา. 2542 : 141-142) ในปัจจุบันการวางแผนการพัฒนาประเทศจึงเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผน และเน้นการวางแผนจากล่างสู่บน โดยให้ความสำคัญกับการวางแผนระดับท้องถิ่นระดับชุมชน ที่ส่งเสริมให้คนในชุมชน และภาคีการพัฒนาต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนชุมชนของตนเอง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนชีวิตของตนเอง เพื่อค้นหาศักยภาพของท้องถิ่นและร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด โดยการจัดทำแผนพัฒนาระดับชุมชนเพื่อกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานของชุมชน โดยอาศัยศักยภาพความสามารถและทรัพยากรภายในชุมชน และส่วนที่เกินขีดความสามารถก็ขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนตามความเหมาะสมในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันในลักษณะของประชาคมและเปิดโอกาสให้ประชาคมเข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะร่วมดำเนินกิจกรรม และเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้ตรงต่อแผนพัฒนาระดับชุมชน และการดำเนินกิจกรรมของชุมชน โดยมีการเชื่อมโยงชุมชน และภาคประชาสังคมทั้งแนวตั้งระหว่างส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น และแนวราบระหว่างพื้นที่ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ดังนั้น การดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนภายใต้ นโยบายของกรุงเทพมหานครในรูปแบบคณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก มีสมาชิกคณะกรรมการชุมชนตั้งแต่ 7 – 25 คนต่อชุมชน ยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน กล่าวคือ ตามข้อเท็จจริงแล้วคณะกรรมการชุมชนบางชุมชนบางคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแต่บางชุมชนคณะกรรมการชุมชนบางชุมชนบางคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานน้อยมาก ดังนั้นผู้วิจัยต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการชุมชน ในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มากน้อยเพียงใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนใน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติการ และด้านการประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามเขตการปกครอง
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามระยะเวลาที่เป็นกรรมการ
4. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามอายุของกรรมการ

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

1. คณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก มีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนแตกต่างกัน
2. คณะกรรมการชุมชนที่มีระยะเวลาที่เป็นกรรมการต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนแตกต่างกัน
3. คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนแตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยใช้แนวทางการศึกษาของ เจมส์ คี บีนทอง (อ้างใน จิระวรรณ ตันกูรพันธ์. 2542 : 22) ได้สรุปแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน 3 ด้าน คือ 1) มีส่วนร่วมในการวางแผน 2) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) มีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากแนวคิด ผลการวิจัย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์นำมา กำหนดเป็นกรอบเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก พ.ศ. 2548 ซึ่งมี 164 ชุมชน ชุมชนละ 7 -25 คน จำนวน 1,148 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการชุมชนเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก พ.ศ. 2548 จำนวน 164 ชุมชน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ตามตารางของ Yamane ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 319 คน เลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของขนาดเขตการปกครอง

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.5.2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1) เขตการปกครอง จำแนกเป็น

1.1) เขตลาดกระบัง

1.2) เขตมีนบุรี

1.3) เขตหนองจอก

2) ระยะเวลาที่เป็นกรรมการ จำแนกเป็น

2.1) ไม่เกิน 2 ปี

2.2) มากกว่า 2 ปี

3) อายุของกรรมการ จำแนกเป็น

3.1) ไม่เกิน 35 ปี

3.2) 36 ปีขึ้นไป

1.5.2.2 ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการชุมชน

ใน 3 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกร
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อความเข้าใจอันถูกต้องตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยจึงกำหนดนิยามศัพท์ ดังนี้

1. ชุมชน หมายถึง สถานที่ตั้งบ้านเรือนของประชาชนที่อยู่ในเขตลาดกระบัง มีนบุรี และหนองจอกเป็นการถาวร

2. คณะกรรมการชุมชน หมายถึง คณะบุคคลซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในชุมชนแล้วได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจากสำนักงานเขตลาดกระบัง มีนบุรี และหนองจอก

3. การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน หมายถึง การที่คณะกรรมการร่วมในการบริหารงานชุมชนใน 3 ด้าน คือ

3.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การที่คณะกรรมการเข้าร่วม ในการเก็บข้อมูล เกี่ยวกับปัญหาหรือความต้องการของประชาชน กำหนดกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนและโครงการ วิธีการดำเนินการ พิจารณางบประมาณ แนวทางการติดตามและประเมินผล ร่วมเตรียมการสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดทำโครงการพัฒนาชุมชนต่างๆ

3.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่คณะกรรมการเข้าร่วมการติดต่อประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผนและโครงการพัฒนาชุมชนต่างๆ ร่วมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการดำเนินงานตามแผนและโครงการต่างๆ ร่วมติดตามการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ร่วมหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ

3.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่คณะกรรมการเข้าร่วมกำหนดวิธีการและช่วงระยะเวลาในการประเมินโครงการ จัดทำเครื่องมือประเมินผล ร่วมเป็นผู้ฟังการประเมินผล ร่วมแก้ปัญหาในการประเมินผลที่พบ วิเคราะห์ข้อมูลที่ทำกรประเมินผล ตลอดจนร่วมจัดทำรายงานประเมินผล

4. เขตการปกครอง หมายถึง หน่วยงานราชการในการปกครองกรุงเทพมหานครของกระทรวงมหาดไทย ในที่นี้พิจารณา 3 เขต ดังนี้

4.1 เขตลาดกระบัง หมายถึง เขตหนึ่งของการแบ่งการปกครองในกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วย 6 แขวง ได้แก่ แขวงลาดกระบัง แขวงทับยาว แขวงคลองสองต้นนุ่น แขวงลำปลาทิว แขวงชุมทอง และแขวงคลองสามประเวศ และมีทั้งหมด 50 ชุมชน

4.2 เขตมีนบุรี หมายถึง เขตหนึ่งของการแบ่งการปกครองในกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วย 2 แขวง ได้แก่ แขวงมีนบุรี และแขวงแสนแสบ และมีทั้งหมด 49 ชุมชน

4.3 เขตหนองจอก หมายถึง เขตหนึ่งของการแบ่งการปกครองในกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วย 8 แขวง ได้แก่ แขวงกระทุ่มราย แขวงหนองจอก แขวงคลองสิบ แขวงคลองสิบสอง แขวงโคกแฝด แขวงลำผักชี แขวงลำต้อยตุง และแขวงคู่งเหนือ และมีทั้งหมด 65 ชุมชน

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการ ของคณะกรรมการชุมชน ในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

2.1 ระบบการบริหารงานด้านปกครองของกรุงเทพมหานคร

2.1.1 ประวัติกรุงเทพมหานคร

2.1.2 การบริหารของกรุงเทพในปัจจุบัน

2.1.3 การบริหารงานของสำนักงานเขต

2.1.4 คณะกรรมการชุมชน

2.2 หลักทฤษฎีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

2.3 สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

2.3.1 การมีส่วนร่วมการวางแผน

2.3.2 การมีส่วนร่วมการปฏิบัติการ

2.3.3 การมีส่วนร่วมประเมินผล

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ระบบการบริหารงานด้านปกครองของกรุงเทพมหานคร

2.1.1 ประวัติกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร แต่เดิมเป็นการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช การบริหารราชการแผ่นดินในราชธานีมีพระมหากษัตริย์ทรงมอบหมายให้ราชการชั้นผู้ใหญ่ควบคุมดูแลราชการแทน ขึ้นต่อ “กรมเวียง” โดยมีเสนาบดีกรมเวียงเป็นผู้รับผิดชอบบริหารราชการ ต่อมาใน พ.ศ. 2429 รัชกาลที่ 5 ได้ทรงให้มีการจัดการปกครองแบบ Board of Councillorship โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พระราชวงศ์ และข้าราชการรวมกันเป็น Committee จัดบริหารนครหลวงทำนองเทศบาล ต่อมาทรง เห็นว่าการบริหารงานรูปคอมมิตี ลำช้า จึงยกเลิกคอมมิตี จัดตั้งกระทรวงเมืองขึ้น และได้เปลี่ยนชื่อ เป็นกระทรวงนครบาล มีเสนาบดีเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาพระนคร ธนบุรี และหัวเมืองใกล้เคียง กันอีก 6 หัวเมือง คือ นนทบุรี ปทุมธานี นครเขื่อนขันธ์ สมุทรปราการ รัษฎบุรี และมีนบุรี รวม เรียกว่า มณฑลกรุงเทพ ใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ และข้อบังคับหัวเมืองโดย อนุโลม และอีก 11 ปีต่อมา คือ ใน พ.ศ. 2440 (ร.ศ. 116) ได้ประกาศพระราชกำหนดสุขาภิบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรุงเทพขึ้นใช้บังคับ เพื่อเป็นหน่วยงานปกครองเมืองหลวง พระราชกำหนดดังกล่าวได้ระบุอำนาจหน้าที่ไว้ 4 ประการ คือ การทำलयขยะมูลฝอย การทำส้วม การควบคุมอาคารและสิ่งปลูกสร้าง การขนย้ายสิ่งโสโครก และสิ่งก่อความรำคาญแก่มหาชน และต่อมาได้มีประกาศกรมสุขาภิบาล เรื่องจัดความสะอาดในจังหวัดพระนคร ร.ศ. 127 กำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติงานดังกล่าวการดำเนินงานสุขาภิบาลกรุงเทพนี้ ไม่มีลักษณะเป็นสุขาภิบาล โดยทั่วไปอย่างที่เข้าใจกัน เพราะราษฎรไม่ได้เข้าดำเนินการเอง แต่ข้าราชการส่วนกลางเป็นผู้บริหาร อธิบดีกรมสุขาภิบาลเป็นประธาน มีแพทย์สุขาภิบาลกับนายช่างสุขาภิบาลเป็นผู้ที่เสนานิติกระทรวงนครบาลแต่งตั้งขึ้นในการประชุมบริหารงาน หากผู้บริหารทั้งสองตำแหน่งมีความเห็นต้องกันก็ดำเนินการ แต่ถ้าความเห็นของอธิบดีกรมสุขาภิบาลต่างออกไปจะต้องนำความขึ้นกราบบังคมทูลให้ทรงทราบ สุขาภิบาลกรุงเทพไม่มีงบประมาณแยกต่างหากจากส่วนกลางไม่มีราษฎรในท้องถิ่นมาร่วมให้ความเห็นชอบด้วย อำนาจในการออกข้อบังคับเป็นของอธิบดีกรมสุขาภิบาลประชุมปรึกษาหารือกับนายแพทย์ และนายช่างสุขาภิบาล ผู้ที่ฝ่าฝืนข้อบังคับจะต้องถูกปรับ ไม่เกิน 40 บาท และถ้าขัดขึ้นต่อไปจะต้องปรับไม่เกินวันละ 20 บาท

วิวัฒนาการระบบสุขาภิบาลได้มีต่อมาโดยประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมดำเนินงานกับข้าราชการ และเป็นผู้บริหารงานของท้องถิ่นทั้งหมด แต่อยู่ภายใต้การควบคุมของราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ต่อมาในรัชกาลที่ 6 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบบริหารราชการ และทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนราชการในกระทรวงนครบาล มารวมในกระทรวงมหาดไทย และได้ตั้งสมุหพระนครบาลบัญชาปกครองมณฑลกรุงเทพ ซึ่งมีระเบียบพิเศษแตกต่างจากมณฑลอื่น จะเห็นได้ว่าการปกครองซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองหลวงนี้แต่เดิมเป็นหน้าที่กองเวียง (เวียง วัง คลัง นา) แล้ววิวัฒนาการไปเรื่อย ๆ จนเป็นกระทรวงนครบาล กรมอำเภอ กรมนครบาล และสมุหพระนคร การจัดให้มีตำแหน่งสมุหพระนครขึ้นนี้ก็เพื่อจะให้การปกครองมณฑลกรุงเทพมีรูปใกล้เคียงกับหัวเมืองอื่น ๆ แต่โดยที่สภาพของมณฑลกรุงเทพเป็นที่ตั้งของรัฐบาลกลางกิจการบริหารจึงเป็นการบริการจากหน่วยงานบริการตรงต่อประชาชน อำนาจหน้าที่ของสมุหพระนครจึงมีน้อย

การเข้าสู่การเป็นเทศบาล พ.ศ. 2476 ได้มีการประกาศยกเลิกมณฑล โดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารราชการทั่วราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 ได้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคไว้เป็นจังหวัดและอำเภอ ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการยกเลิกมณฑลไปโดยสิ้นเชิงเป็นเหตุให้มณฑลกรุงเทพยกเลิกไปด้วย คงเหลือเป็นเพียงจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ที่มีการปกครองต่างกับจังหวัดอื่น ๆ ตามสภาพภูมิประเทศและความสำคัญ ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงและต่อมาในปีเดียวกันนี้เองได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ขึ้น สาระสำคัญของพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยเฉพาะที่มีผลกระทบต่อการปกครองกรุงเทพมหานคร ก็คือ ความใน

มาตรา 48 กำหนดไว้ว่า ท้องถิ่นซึ่งอายุยกฐานะเป็นเทศบาลนครได้ ต้องมีราษฎรตั้งแต่ 30,000 คน ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขึ้นไป และอยู่กันอย่างหนาแน่นคิดเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 1,000 คนต่อตารางกิโลเมตร ต่อมาในปี พ.ศ. 2479 โดยอาศัยความตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 พระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพ พ.ศ. 2479 จึงเกิดขึ้น และได้มีการจัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพขึ้น เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2480 แต่เทศบาลเริ่มเปิดดำเนินการในวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2480 เข้าบ้านของคุณหญิงลิ้นจี่ สุรียานูวัตที่ถนนกรุงเกษมเป็นสำนักงาน มีพลเอกเจ้าพระยารามราฆพเป็นนายกเทศมนตรีคนแรก เทศบาลนครกรุงเทพได้ขยายเทศบาลออกไปถึง 3 ครั้ง เมื่อ พ.ศ. 2485 และ พ.ศ. 2498 และ พ.ศ. 2508 รวมตลอดเขตเทศบาลนครกรุงเทพ มีจำนวนเนื้อที่ 238.567 ตารางกิโลเมตร ประชากรจำนวน 2,349,215 คน (สถิติ พ.ศ. 2514) เทศบาลนครกรุงเทพใช้ตราประจำเทศบาลเป็นรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ พระหัตถ์ขวาลืออหิวาสูร พลเอกเจ้าพระยารามราฆพได้ชี้แจงว่าพลเอกสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์เป็นผู้ทรงคิด และประทานเครื่องหมายเทศบาล ความหมายของดวงตราคือ “พระอินทร์” เป็นตำแหน่งที่ปกครองและดูแลเทวดาทั้งหลาย ซึ่งตรงกับตำแหน่งนายกเทศมนตรีที่ปกครองดูแลประชาชนให้ได้รับความสุข

ส่วนเทศบาลนครธนบุรี ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งเทศบาลนครธนบุรี พ.ศ. 2479 เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2480 และเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2480 ตั้งสำนักงานอยู่ที่บ้านเจ้าจอมพิศในรัชกาลที่ 5 ข้างวัดประยูรวงศาวาส ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อเริ่มจัดตั้งนั้นเทศบาลธนบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 47 ตารางกิโลเมตร ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลอีก 2 ฉบับ ในพ.ศ. 2498 และ พ.ศ. 2509 รวมแล้วเทศบาลธนบุรีมีเนื้อที่ 52 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรในเขต 726,086 คน (สถิติ พ.ศ. 2514) เทศบาลธนบุรีใช้ตราประจำเทศบาลเป็นรูปพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม เพราะพระปรางค์องค์นี้ เป็นปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมือง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสว่าพระปรางค์องค์นี้เป็นเครื่องรำลึกชาติ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพ และเทศบาลนครธนบุรีมีผลทำให้เทศบาลทั้งสองแห่งเป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่ง ซึ่งลอกเลียนแบบการปกครองท้องถิ่นมาจากประเทศประชาธิปไตยตะวันตก ทั้งนี้จังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรียังมีฐานะเป็นจังหวัดตามระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคอยู่ เทศบาลนครกรุงเทพและเทศบาลนครธนบุรีประกอบด้วยองค์กร 2 ส่วน คือ

1. ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย คณะเทศมนตรี มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน กำหนดแผนนโยบาย และควบคุมการบริหารงานของพนักงานเทศบาลในฐานะเจ้าหน้าที่ฝ่ายประจำให้ดำเนิน ไปอย่างมีประสิทธิภาพและความต้องการของประชาชน

2. ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วยสมาชิกเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้ง มีจำนวน 24 คน (บางครั้งมาจากการแต่งตั้ง ทั้งนี้ เพราะสถานการณ์บ้านเมืองไม่เอื้ออำนวยให้เลือกตั้งได้)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การรวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกัน ต่อมาเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2514 รัฐบาลคณะปฏิวัติ (สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ) ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 25 ให้รวมจังหวัดพระนคร ซึ่งมี 15 อำเภอและจังหวัดธนบุรีซึ่งมี 9 อำเภอ เข้าเป็นจังหวัดเดียวกัน เรียกว่า “นครหลวงกรุงเทพธนบุรี” โดยมีเหตุผลซึ่งปรากฏตามความนำของประกาศของคณะปฏิวัติโดยย่อ ดังนี้ คือ ชูชีพ อารีประชาภิรมย์ (2542:11)

1. จังหวัดทั้งสองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมานาน ทั้งในด้านประวัติศาสตร์และการปกครอง
2. สภาพประชาชนของสองจังหวัดมีวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพที่ดำเนินไปในลักษณะเดียวกัน

3. มีหน่วยราชการบางหน่วยที่ร่วมกันอยู่แล้ว เช่น การศาล การจัดทะเบียนกิจการบางประเภทควรรวมเป็นจังหวัดเดียวกัน เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปโดยประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ผลจากการรวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีเข้าเป็นจังหวัดเดียวกัน และเรียกว่า “นครหลวงกรุงเทพธนบุรี” ดังนั้น นครหลวงกรุงเทพธนบุรี จึงมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่ง เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค มีผู้บริหาร เรียกว่า ผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และมีรองผู้ว่าราชการ 2 คน ซึ่งมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในขณะนั้น และยังมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย และในวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2514 วันเดียวกับที่ได้ออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 มาแล้ว ก็ได้ออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 25 ขึ้นมาอีกหนึ่งฉบับ ให้รวมเทศบาลนครกรุงเทพและเทศบาลนครธนบุรีเข้าด้วยกัน โดยมีเหตุผลที่ปรากฏในคำนำของประกาศคณะปฏิวัติพอสรุปได้ดังนี้

เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การบริหารราชการและความสะดวกของประชาชน สมควรจัดรูปการปกครองเป็นพิเศษแตกต่างจากท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบริหารท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของราชการบริหารส่วนกลางยิ่งขึ้น จากผลแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 25 นี้ เป็นการรวมเอาองค์การท้องถิ่นในรูปเทศบาล 2 แห่ง พร้อมทั้งรวมอาณาเขตพื้นที่ของ 2 เทศบาลมารวมกันและมีข้อแตกต่างจากท้องถิ่นอื่น ๆ ก็คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ อันได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาลนครหลวง และฝ่ายบริหาร อันได้แก่ คณะเทศบาลนั้น มาจากการแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตำแหน่งนายกเทศบาลเทศบาลนครหลวงนั้น กำหนดให้ผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเป็นโดยตำแหน่ง (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งให้นายวิญญู อังคนารักษ์ เป็นผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ในยุคนี้ได้มีการปลุกต้นหางนกยูงรอบสนามหลวงด้านใน)

สำหรับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนครหลวง ก็มีเช่นเดียวกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนคร ตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาลและตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่มีข้อแตกต่างจากเทศบาลอื่น ๆ อยู่ก็ตรงที่ให้เทศบาลนครหลวงอยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงมหาดไทยโดยตรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การบริหารนครกรุงเทพมหานครในรูปแบบ “นครหลวงกรุงเทพมหานคร” และเทศบาลนครหลวง ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 และ 25 ดังกล่าว ได้ดำเนินมา 1 ปีก็สิ้นสุด และได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 355 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 จัดรูปการปกครองใหม่เป็น “กรุงเทพมหานคร” เป็นองค์กรบริหารซึ่งมีชื่อพ้องกับนครหลวงของประเทศไทย และเป็นการบริหารรูปแบบพิเศษ โดยรวมกิจการของนครหลวงกรุงเทพมหานคร เทศบาลนครหลวงและสุขาภิบาลในเขตนครหลวงเป็น “กรุงเทพมหานคร” และได้จัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครใหม่ เป็นลักษณะผสมระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น แต่ให้มีฐานะเป็นจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครเป็นข้าราชการการเมือง แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบด้วยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 นี้เอง ทำให้เกิดองค์การบริหารใหม่ขึ้นองค์การหนึ่ง เรียกว่า “กรุงเทพมหานคร” ชื่อขององค์การบริหารนี้เป็นชื่อที่พ้องกับชื่อของนครหลวงของประเทศตั้งแต่นั้นมา และภาษาอังกฤษใช้คำว่า Bangkok Metropolitan Administration

เหตุผลตามนัยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 มีพอสรุปได้ดังนี้ ชูชีพ อารีประชาภิรมย์ (2542:11)

1. ความมุ่งหมายในการจัดรูปของการปกครองให้มีลักษณะพิเศษ เพราะ
 - ทั้งสองเมืองเป็นมหานครที่มีประชากรหนาแน่น
 - เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่าง ๆ
2. วิธีการจัดรูปการปกครองกระทำโดย
 - ปรับปรุงระเบียบบริหารราชการ
 - ปรับปรุงส่วนราชการ
 - แบ่งขอบเขตพื้นที่การปกครองให้มีเจ้าหน้าที่ที่สามารถทำงานแก้ปัญหาต่าง ๆ
3. วัตถุประสงค์
 - เพื่อให้การพัฒนานครหลวงมีประสิทธิภาพ
 - เพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวก และเข้าถึงประชาชน โดยแท้จริงและรวดเร็ว

จากการเปลี่ยนการปกครองนครหลวงมาเป็น “กรุงเทพมหานคร” นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญยิ่ง เพราะการปกครองกรุงเทพมหานครตามประกาศของคณะปฏิวัตินี้ ถือว่าเป็นการปกครองรูปแบบพิเศษ ซึ่งเป็นหลักการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 สรุปรูปแบบการจัดการปกครองกรุงเทพมหานครได้ ดังนี้

1. ยกเลิกระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตนครหลวงกรุงเทพมหานคร และจัดระเบียบบริหารราชการนครหลวงขึ้นเป็นรูปพิเศษ แต่ยังคงถือว่ากรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นจังหวัดตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 มีฐานะเป็นนิติบุคคล

เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ได้แจ้งให้สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. รวมกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน สิทธิ ความรับผิดชอบของนครหลวงกรุงเทพมหานคร องค์กรบริหารนครหลวงกรุงเทพมหานคร เทศบาลนครหลวง สุขาภิบาลในเขตนครหลวงมาเป็นของ “กรุงเทพมหานคร”

3. รูปการปกครองของกรุงเทพมหานคร พอสรุปได้ดังนี้ ชูชีพ อารีประชาภิรมย์ (2542:12)

3.1 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเทศมนตรี คณะเทศมนตรี ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

3.2 สภากรุงเทพมหานครเป็นสภานิติบัญญัติ ประกอบด้วย สมาชิกจากการเลือกตั้งของราษฎรเขตละ 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งจำนวนเท่ากัน ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่ใน 4 ปีแรก ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งทั้งหมด

4. ให้แบ่งหน้าที่การปกครองออกเป็นเขต และแบ่งแต่ละเขตออกเป็นแขวง

5. งบประมาณรายได้ รายจ่าย ให้โอนงบประมาณรายได้ รายจ่าย ของนครหลวงกรุงเทพมหานคร อาทิ การบริหารนครหลวงกรุงเทพมหานคร เทศบาลนครหลวง สุขาภิบาลต่าง ๆ ในเขตนครหลวงกรุงเทพมหานครตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาเป็นของกรุงเทพมหานคร

6. บรรดาข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างขององค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพมหานคร ให้โอนไปสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนข้าราชการของหน่วยราชการอื่น ๆ ให้คงสังกัดเดิมไปพลางก่อน จนกว่าจะมีกฎหมายว่าด้วยระเบียบราชการกรุงเทพมหานคร

การปกครองกรุงเทพมหานครตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ได้ดำเนินการเรื่อยมา โดยมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มากมายหลายประการมีความสับสนมาก เพราะกำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นจังหวัด คือ เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคพร้อมกันนั้น ก็มีสภากรุงเทพมหานคร มีงบประมาณของตนเอง อันเป็นลักษณะของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น จึงไม่ทราบว่ากรุงเทพมหานครเป็นการปกครองส่วนใดแน่ แต่การปกครองกรุงเทพมหานครตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ก็ยังใช้อยู่เรื่อยมาจนต่อมาไม่นานเกิดความไม่สงบในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 ประกาศขึ้นใช้ โดยมีมาตรา 16 บัญญัติว่า การปกครองท้องถิ่นทุกระดับรวมทั้งนครหลวง ให้มีสภาท้องถิ่นและผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารปกครองท้องถิ่น มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้น และได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 ขึ้นในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 โดยให้ยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 มาตรา 6 ได้บัญญัติให้

กรุงเทพมหานครแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็นเขตและแขวง สำหรับพื้นที่เขต คือ อำเภอเดิม
 เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นั่นเอง ส่วนพื้นที่แขวง ได้แก่ พื้นที่ตำบลเดิม และพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวกำหนดให้ กรุงเทพมหานครเป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้ง และเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ในตำแหน่งตามวาระคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครพ.ศ. 2518 มีสาระสำคัญ ดังนี้ ชูชีพ อารีประชาภิรมย์ (2542:13)

1. เพื่อให้ประชาชนของกรุงเทพมหานคร ได้มีส่วนเข้ามารับผิดชอบต่อในการบริหารกรุงเทพมหานครโดยตรง
2. เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชนของกรุงเทพมหานครให้ได้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นตัวอย่างของการปกครองท้องถิ่น โดยประชาชนของท้องถิ่น โดยตรง เพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่า จุดมุ่งหมายหลักได้เน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของกรุงเทพมหานครโดยตรง โดยให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

อย่างไรก็ดีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 นี้ก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้เกิดความเหมาะสมรวมทั้งหมดถึง 5 ครั้ง และโดยรูปแบบการปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 นี้ ทำให้กรุงเทพมหานครมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการเมืองมาจากการเลือกตั้งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 4 คน มีสภากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมาชิกมาจากการเลือกตั้งจำนวน 41 คน ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายสภากรุงเทพมหานครอยู่ในตำแหน่งตามวาระคราวละ 4 ปี ซึ่งกรุงเทพมหานครได้จัดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2518 แต่การเลือกตั้งครั้งนั้น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและคณะมิได้อยู่ในตำแหน่งจนครบวาระ 4 ปี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานคร ต้องพ้นจากตำแหน่งโดยคำสั่งของนายกรัฐมนตรีนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ตามมาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519 เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2520

สำหรับรายละเอียดของคำสั่งตามมาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น มีอยู่หลายข้อด้วยกัน แต่ในที่นี้จะขอกกล่าวถึงส่วนที่สำคัญเท่านั้น ซึ่งมีดังนี้

- ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่ง
- ให้ยุบสภากรุงเทพมหานคร และให้สมาชิกสภาของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุด

ถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ให้รัฐบาลว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ที่จะเห็นสมควรเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 1 คน และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอีก 4 คน และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร จำนวนไม่เกิน 45 คน โดยเร็ว

- ให้มีการมอบหมายงานในหน้าที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ มีคำสั่ง

- ให้อายุของสภากรุงเทพมหานครมีกำหนดเวลา 2 ปี นับแต่วันแต่งตั้งสมาชิกสภา กรุงเทพมหานคร และให้มีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเริ่มแต่วันที่แต่งตั้งและสิ้นสุดลงตามอายุ ของสภากรุงเทพมหานคร แต่ถ้ากฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ที่แก้ไข ปรับปรุงออกใช้บังคับก่อนสิ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ก็ให้อายุของสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงใน วันที่กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับ

- ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย เกี่ยวกับการบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร และให้สอดคล้องกับขั้นตอนและความมุ่งหมายในอันที่จะพัฒนาการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย

ด้วยเหตุตามมาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทำให้กรุงเทพมหานคร เข้ายุคแห่งการมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภา กรุงเทพมหานคร มาจากการแต่งตั้งอีกครั้งหนึ่ง และเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2528 สภา ผู้แทนราษฎรก็ได้ลงมติรับหลักการเป็นเอกฉันท์ให้ความเห็นชอบกับพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

2.1.2 การบริหารของกรุงเทพในปัจจุบัน

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 กำหนดให้ กรุงเทพมหานครเป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษเรียกว่า “การ ปกครองท้องถิ่นนครหลวง” มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง และสภา กรุงเทพมหานคร มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี เช่นเดียวกัน

กรุงเทพมหานครมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ครั้งแรกวันที่ 10 สิงหาคม 2518 คณะผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งบริหารงานได้เพียง 1 ปีเศษ ก็พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2520 โดยนายกรัฐมนตรีได้ใช้อำนาจตามมาตรา 21 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พ.ศ. 2519 เพราะมีความขัดแย้งรุนแรงเกิดขึ้นในคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานคร คณะ ผู้บริหารชุดต่อ ๆ มาจึงมาจากการแต่งตั้งทั้งสิ้น โดยแต่งตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครด้วยต่อมา มีเสียงเรียกร้องจากประชาชน ต้องการจะให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รัฐบาลใน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขณะนั้นจึงได้นำพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 ไปปรับปรุงให้มีอิสระจากการปกครองส่วนกลางมากขึ้น โดยได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2523 แต่ก็ยังมีเสียงเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และคณะผู้บริหารจากประชาชนโดยตรง รัฐบาลจึงตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2528 โดยมีโครงสร้างที่เป็นอิสระมากขึ้น

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้ เปลี่ยนแปลงจากพระราชบัญญัติเดิมบางประการ ดังนี้

- 1) ให้เลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสามารถแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการเป็นคณะเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งในคณะผู้บริหารที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต
- 2) ไม่มีการลงประชามติให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่ง
- 3) การยุบสภากรุงเทพมหานครกระทำได้ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามข้อเสนอของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องพ้นจากตำแหน่งด้วย
- 4) มีสภาพเขตทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาผู้อำนวยการเขต
- 5) สภากรุงเทพมหานครมีอำนาจออกข้อบัญญัติเกี่ยวกับการคลัง และการรักษาทรัพย์สินของกรุงเทพมหานครแทนการใช้ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยรวมถึงการมีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ที่ค้างชำระภาษี โดยไม่ต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง
- 6) ให้ข้าราชการกรุงเทพมหานครบางตำแหน่ง และข้าราชการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่สำหรับปฏิบัติงานของกรุงเทพมหานคร มีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- 7) มีกิจการในอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น เช่น การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด การผังเมือง การขนส่ง การควบคุมอาคาร การควบคุมความเป็นระเบียบเรียบร้อยและอนามัยในสาธารณสถานอื่น ๆ
- 8) สามารถตั้งสหการเพื่อดำเนินกิจการในอำนาจหน้าที่ได้

โครงสร้างการบริหารราชการกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน

การบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มีโครงสร้างดังนี้ซูชีพ อารีประชาภิรมย์ (2542:17)

1. สภากรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตต่าง ๆ เป็นผู้เลือกจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่งตามอายุของสภากรุงเทพมหานคร แต่ไม่เกิน ๕ ปี เว้นแต่ในกรณีที่สภากรุงเทพมหานครมีมติให้ยุบสภากรุงเทพมหานคร เมื่อผู้นับถือเห็นชอบโดยประชาชนในการดำเนินการแก้ไขรัฐธรรมนูญใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4 ปี นับจากวันเลือกตั้ง เมื่ออายุของสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลง ให้จัดการเลือกตั้งทั่วไปภายใน 60 วัน นับจากวันหมดวาระ สภากรุงเทพมหานครมีคณะผู้บริหารคือประธานสภากรุงเทพมหานคร และรองประธานสภาอีกไม่เกิน 2 คน ซึ่งเลือกตั้งมาจากสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร มีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี อำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานคร มีดังนี้ **รัฐธรรมนูญ (2542:17)**

1) ตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

2) ควบคุมการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร โดย

(1) ตั้งกระทู้ถามผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

(2) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมด เข้าชื่อกันเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร

(3) ตราข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

(4) ตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือก และการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภากรุงเทพมหานคร รองประธานสภากรุงเทพมหานคร การตั้งคณะกรรมการสามัญและวิสามัญของสภากรุงเทพมหานคร วิธีการประชุม การเสนอและการพิจารณาข้อบัญญัติ และกิจการอื่นอันเป็นอำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานคร

2. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นหัวหน้าคณะผู้บริหารราชการกรุงเทพมหานคร และมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยไม่จำเป็นต้องสังกัดพรรคการเมือง มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับจากการเลือกตั้ง

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ทั่วไปตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ดังนี้ **รัฐธรรมนูญ (2542:21)**

1) เร่งกำหนดนโยบายและบริหารราชการของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย

2) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร

3) แต่งตั้งและถอดถอนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งตามมาตรา 55 กำหนดให้มีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เกิน 4 คน ตามลำดับที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจัดไว้ทำหน้าที่ช่วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย คำสั่งแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉะนั้นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมิได้เป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง เหมือนกับที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 ที่ถูกยกเลิกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ยังมีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่งตั้งและถอดถอนผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ ได้อีกด้วย

4) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

5) วางระเบียบเพื่อปรับปรุงงานของกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

6) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

7) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และกฎหมายอื่น ๆ

8) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายเทศมนตรีหรือคณะเทศมนตรี แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม ทั้งนี้ เว้นแต่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

3. อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในกรุงเทพมหานครตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 89 ถึง 27 ประการ แต่ทั้งนี้จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย นอกจากนี้มาตรา 49 บัญญัติให้อำนาจผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจตามกฎหมายอื่นอีกมากมาย จึงทำให้กรุงเทพมหานครและหัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นมีภาระหน้าที่มากมายเกินกว่าราชการบริหารส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารจะสามารถรับผิดชอบแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ จนสามารถกล่าวได้ว่ารูปแบบโครงสร้างปัจจุบันได้ส่งผลต่อการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร ที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหลักของกรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงกับวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

4. ความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลางกับกรุงเทพมหานคร

เนื่องจากกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นในเขตเมืองหลวงของประเทศ ซึ่งเป็นที่ตั้งของรัฐบาลและราชการบริหารส่วนกลางซึ่งได้แก่ กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ดังนั้น ความสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานครกับรัฐบาล จึงเป็นไปโดยไม่ต้องมีราชการส่วนภูมิภาคเข้ามากำกับดูแลเหมือนหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ ทั้งนี้ ราชการบริหารส่วนกลางที่มีหน้าที่กำกับดูแลกรุงเทพมหานคร คือ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลกรุงเทพมหานคร ดังนี้

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติ

เอกสารราชการของกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งสอบสวน
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเท็จจริงหรือสั่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งแจ้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นว่าการปฏิบัติราชการใด ๆ ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครขัดต่อกฎหมาย มติของคณะรัฐมนตรี หรือเป็นไปในทางที่จะทำให้เสียประโยชน์ของกรุงเทพมหานคร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะยับยั้ง หรือสั่งการตามที่เห็นสมควรก็ได้ (มาตรา 123)

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมติคณะรัฐมนตรี มีอำนาจสั่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่ง เมื่อมีกรณีแสดงให้เห็นว่าได้กระทำการอันเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หรือปฏิบัติการหรือละเลยไม่ปฏิบัติการอันควรปฏิบัติในลักษณะที่เห็นได้ว่าจะเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่กรุงเทพมหานคร หรือราชการโดยส่วนรวม (มาตรา 52 (8))

(3) ในกรณีที่การดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสภากรุงเทพมหานคร ขัดแย้งกันจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรุงเทพมหานครหรือแก่ราชการ โดยส่วนรวมผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอาจยื่นข้อเสนอพร้อมด้วยเหตุผลต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้ยุบสภากรุงเทพมหานครได้

หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่ประกาศยุบสภากรุงเทพมหานครภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับข้อเสนอ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอาจยื่นข้อเสนอให้ทบวทวใหม่อีกครั้งภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับข้อเสนอครั้งแรก ในกรณีนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะเห็นสมควรให้ยุบสภากรุงเทพมหานคร ตามข้อเสนอทบวทวหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับข้อทบวทวดังกล่าว

ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่สั่งให้ยุบสภากรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จะยื่นข้อเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ยุบสภากรุงเทพมหานครในเหตุการณ์เดียวกันอีกได้ก็ต่อเมื่อพ้น 90 วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนด 30 วัน ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับข้อเสนอทบวทวดังกล่าว (มาตรา 18)

(4) นอกจากการสั่งยุบสภากรุงเทพมหานคร ตามข้อเสนอของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยอนุมติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งยุบสภากรุงเทพมหานครได้ เมื่อปรากฏว่าการดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานครขัดแย้งกัน หรือเป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้องจนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรุงเทพมหานคร หรือแก่ราชการโดยส่วนรวม และการแก้ไขปัญหานั้น ไม่อาจทำได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม โดยวิธีอื่นนอกจากการยุบสภากรุงเทพมหานคร (มาตรา 19)

การยุบสภากรุงเทพมหานครตามมาตรา 18 หรือมาตรา 19 และการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่เห็นชอบด้วย ตามข้อเสนอทบวทวของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามมาตรา 18 วรรค 3 ต้องทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย พร้อมกับแสดงเหตุผล โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 20)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่วารณใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ให้ความเห็นชอบให้กรุงเทพมหานคร ทำกิจการร่วมกับบุคคลอื่นโดยก่อตั้งบริษัท หรือถือหุ้นในบริษัทตามมาตรา 94

(6) การมอบให้เอกชนกระทำการ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร และเรียกเก็บค่าธรรมเนียม หรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนกรุงเทพมหานคร กระทำได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ทั้งการออกระเบียบกรุงเทพมหานครกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขให้เอกชนทำกิจการดังกล่าวด้วย

(7) การออกข้อกำหนดของกรุงเทพมหานคร ตามมาตรา 108 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จะออกข้อกำหนดได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(8) การออกข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานคร เรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ใช้หรือผู้ได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่กรุงเทพมหานครจัดให้มีขึ้น จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (มาตรา 114)

(9) การหารายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

(10) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจที่จะออกระเบียบเกี่ยวกับเงินอุดหนุนที่รัฐบาลให้แก่กรุงเทพมหานคร ตามมาตรา 122

(11) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นหน่วยราชการสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง เป็นผู้ตรวจสอบการรับเงิน การจ่ายเงิน การบัญชี การเงิน และทรัพย์สินของกรุงเทพมหานคร (มาตรา 120)

2.1.3 การบริหารสำนักงานเขต

สำนักงานเขตและสภาเขต

กรุงเทพมหานครแบ่งการปกครองออกเป็นเขตเรียกว่าสำนักงานเขต ในปัจจุบันมี 50 สำนักงานเขต มีฐานะคล้ายการปกครองระดับอำเภอ ซึ่งแต่ละสำนักงานเขตจัดโครงสร้างองค์กรเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วยสำนักงานเขตและสภาเขต

1. สำนักงานเขต

สำนักงานเขตเป็นองค์การบริหารของเขต มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานปกครองท้องถิ่น การพัฒนาชุมชน การส่งเสริมอาชีพ การทะเบียน การโยธา การรักษาที่สาธารณะ การสาธารณสุข การจัดเก็บรายได้ การรักษาความสะอาด การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา การควบคุมดูแล โรงเรียน ประถมศึกษา การดูแลและรักษา การให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร หรือที่กฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับมอบหมายสำนักงานเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบการปฏิบัติราชการภายในเขต และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะให้ให้มีผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตคนหนึ่งหรือหลายคน สำหรับช่วยปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการเขตก็ได้

ผู้อำนวยการเขตมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ ชูชีพ อารีประชนานิคม (2545:157)

- 1) อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ เว้นแต่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
- 2) อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของผู้อำเภอเขต
- 3) อำนาจหน้าที่ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือที่ปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมาย

ในกรณีที่เป็นการสมควร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอาจสั่งให้สำนักงานเขตใดปฏิบัติหน้าที่แทนสำนักงานเขตอื่นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ และให้ผู้อำนวยการเขตเป็นผู้รับผิดชอบก็ได้ แต่ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2. สภาเขต

ในเขตหนึ่ง ๆ ให้มีสภาเขตเป็นองค์กรที่ประชุมของเขตประกอบด้วยสมาชิกสภาเขต ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง มีจำนวนอย่างน้อยเขตละ 7 คน ถ้าเขตใดมีราษฎรเกิน 1 แสนคน ก็มีสมาชิกสภาเขตเพิ่มขึ้นอีก 1 คน ต่อจำนวนราษฎร 1 แสนคน เศษของ 1 แสนคนถ้าถึง 5 หมื่นคนหรือมากกว่านั้นให้นับเป็น 1 แสนคน

สภาเขตมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ ชูชีพ อารีประชนานิคม (2542:30)

- 1) ให้ข้อคิดเห็นและข้อสังเกตเกี่ยวกับแผนพัฒนาเขตต่อผู้อำนวยการเขตและสภากรุงเทพมหานคร
- 2) จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเขต ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยวิธีการงบประมาณ
- 3) สอดส่องดูแลการดำเนินงานของสำนักงานเขตเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ราษฎร
- 4) ให้คำแนะนำหรือข้อสังเกตแก่ผู้อำนวยการเขตเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือแก้ไขการบริการประชาชนในเขต หากผู้อำนวยการเขตไม่ดำเนินการใดๆ โดยไม่แจ้งผลให้ทราบ สภาเขตต้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพิจารณาดำเนินการต่อไป
- 5) ให้คำปรึกษาผู้อำนวยการเขตตามที่ร้องขอ
- 6) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกระทำการ หรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับงานของสภาเขต
- 7) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่สภากรุงเทพมหานครมอบหมาย

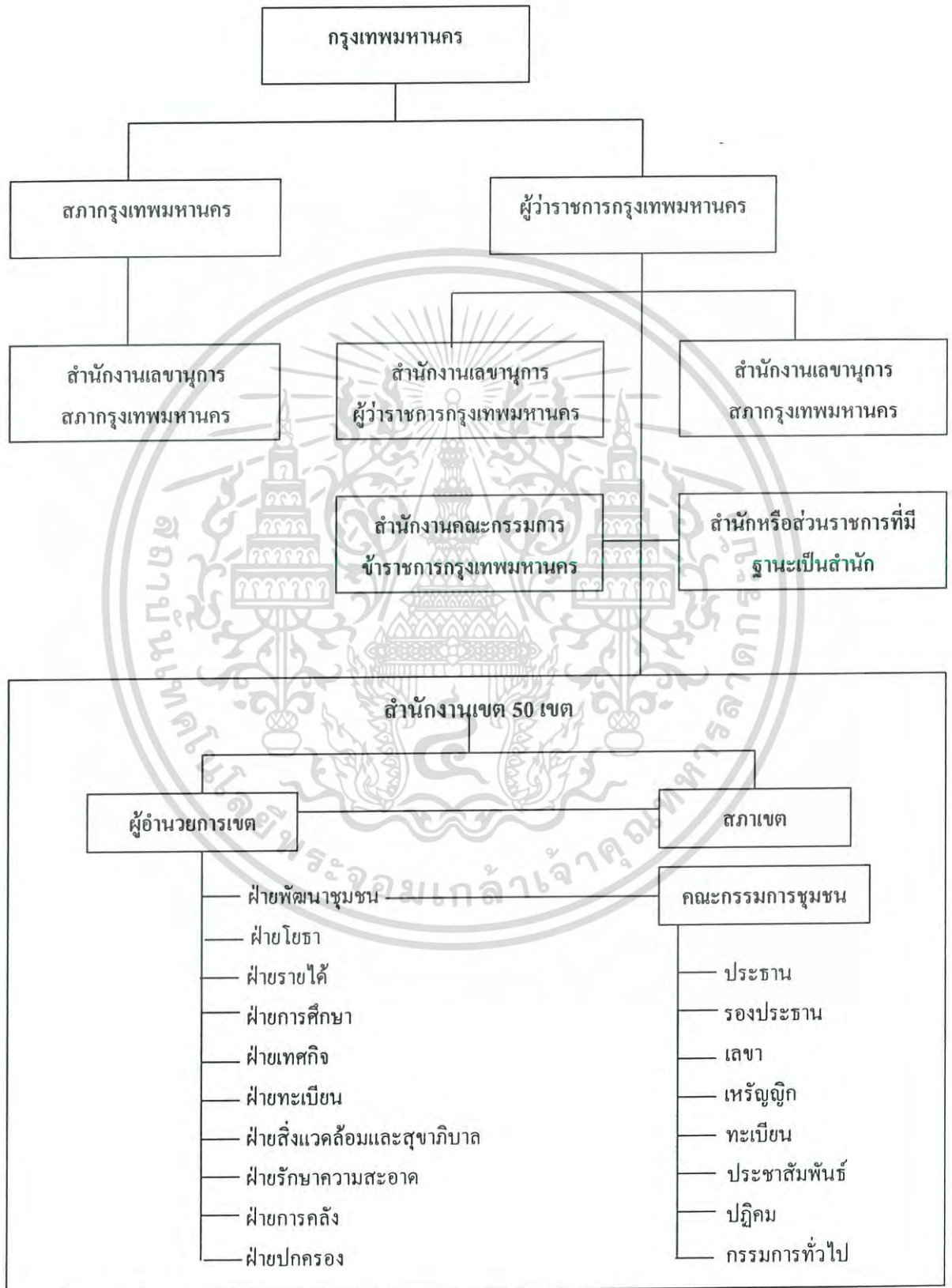
2.1.4 คณะกรรมการชุมชน เป็นคณะบุคคลซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในชุมชน และ

ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานเขตในแต่ละเขตการปกครอง โดยในการบริหารชุมชนนั้นสามารถมี

เอกสารแนบเอกสารมีผลในระหว่างที่แจ้งงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามการดำเนินการ

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมาชิกคณะกรรมการชุมชนได้ตั้งแต่ 7-25 คน ในการมีส่วนร่วมในการบริหารชุมชนนั้น ๆ ซึ่งคณะสมาชิกมีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละฝ่ายดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารของกรุงเทพมหานคร ราชินี อารีประชาธิปไตย (2542:27)
 เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 หลักทฤษฎีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

David (1958 อ้างใน นริศ จำนุรักษ์. 2538 : 25) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคลที่บังเอิญพ้องด้วยกันกลายเป็นความสนใจ และความห่วงกังวลของส่วนรวม

2. ความเดือดร้อน และความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้มุ่งสู่การรวมกลุ่มวางแผนและลงมือกระทำการร่วมกัน

3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันที่จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มและทำการสนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

Reeder (1974 : 39) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

Erwin (1976 : 138 อ้างใน สุมนา เรืองรัมย์. 2540 : 6) ได้ให้แนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ใช้ความคิด สร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา

2. รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการสำรวจแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน จะเห็นว่าทรรศนะของนักวิชาการต่าง ๆ มีทั้งคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันดังต่อไปนี้

ชินรัตน์ สมสืบ (2539 : 95) กล่าวว่าปรัชญาและแนวความคิดการพัฒนาที่มีจุดศูนย์กลางที่พัฒนาคน โดยการสนองความต้องการของคน ประชาชนที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการ หรือ กิจกรรมการพัฒนาจึงควรมีส่วนร่วมในโครงการนั้นๆ ทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดความต้องการ การกำหนดวัตถุประสงค์ การตัดสินใจเลือกโครงการ การดำเนินโครงการ การติดตามและประเมินผลโครงการ และการใช้ประโยชน์จากโครงการ

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และคณะ (2527 : 272-273; อ้างใน รุ่งอรุณ บุญสายันต์. 2543 : 26) ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วม จากประสบการณ์ภาคสนามในประเทศไทยว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงน่าจะมี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการกิจกรรม

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์หรือสงวนในสิทธิการนำเอกสารไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช (2537:75) กล่าวถึง ระบบราชการกับการมีส่วนร่วมของประชาชน มองได้ 2 มิติ คือ

1. มิติทางด้านเนื้อหาหรือนามธรรม (Abstract) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ฐานะที่เป็นการปลดปล่อยหรือลดพันธนาการของความเสียบเปรียบ จะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับอุดม การณ์ที่กำหนดเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงว่าจะเป็นไปได้เพื่อเป้าหมายอะไร หากหมายความว่าเกินไป กว่าทำให้ความร่วมมือแล้ว การมีส่วนร่วมก็มีเป้าหมายในทางการเอื้ออำนวยหรือส่งเสริมให้คนใน ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองในการจัดแนวทางวิถีชีวิตตามความปรารถนาาร่วมกันของ คนในชุมชนด้วยความพร้อมเพียง โดยอำนาจรัฐมีส่วนน้อยที่สุดในการเข้าไปแทรกแซงกำหนดว่า อะไรดี อะไรไม่ดี กล่าวอีกทางหนึ่งคือ อำนาจรัฐเป็นเพียงส่วนประกอบมิใช่ส่วนหลัก

2. มิติทางด้านเทคนิคหรือรูปธรรม (Concrete) ที่สำคัญมีอยู่ 4 ประเภท คือ

- 1) ให้กลไกอำนาจรัฐในระดับต่าง ๆ แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ
- 2) ให้รัฐหรือกลไกอำนาจรับในระดับต่าง ๆ แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ
- 3) ให้ชุมชนและกลไกอำนาจรัฐในระดับต่าง ๆ แล้วแต่กรณี ร่วมตัดสินใจในบาง
- 4) ให้ชุมชนเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจอย่างเด็ดขาดในทุก ๆ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

ในบางเรื่อง
เรื่อง

Lowdermilk and Laitas (อ้างใน ชัยณรงค์ แก้วอยู่, 2541 : 38) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ 7 ขั้นตอน คือ

1. การสำรวจขั้นต้น (preliminary reconnaissance)
2. การศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (priority problem identification studies)
3. การแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา (search for solution)
4. การกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา (assessment of solution)
5. การปฏิบัติตามโครงการ (project implementation)
6. การประเมินผลโครงการ (formal project evaluation) และ
7. การพิจารณาทบทวน โครงการที่ได้ทำไปแล้ว (project reconsideration of completion)

Delbecq and Andrew (1971 : 466-492) ได้กล่าวถึงรูปแบบของกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการวางแผน 5 รูปแบบ ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลรายละเอียดของโครงการต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การวิเคราะห์หรือสรุปปัญหา
3. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
4. ดำเนินการแก้ไขปัญหา
5. ติดตามและประเมินผลความสำเร็จของโครงการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Cary.1965. (อ้างใน ประสบสุข คีอินทร์. 2531 : 22) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 แบบ คือ

1. เป็นสมาชิก
2. เป็นสมาชิกผู้เข้าร่วม
3. เป็นสมาชิกผู้บริจาคเงิน
4. เป็นกรรมการ
5. เป็นประธาน

Cary ยังได้แบ่งแบบของผู้มีส่วนร่วมออกเป็น 3 แบบ คือ

1. ผู้กระทำ
2. ผู้รับผลการกระทำ
3. สาธารณชนทั่วไป

Agbayani .1977. (อ้างใน นริศ ขำนุรักษ์ 2538 : 25) ได้จัดลำดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ดังนี้

1. การร่วมประชุม
2. การออกความเห็น
3. การตีปัญหาให้กระจ่าง
4. การออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา

Agbayani .1977. (อ้างใน นริศ ขำนุรักษ์, 2538:25) ได้จัดลำดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. การร่วมประชุม
2. การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
3. การตีความปัญหา
4. การออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้านปัญหา
5. การออกเสียเลือกตั้ง
6. การบริจาคเงิน
7. การบริจาควัตถุ
8. การช่วยเหลือด้านแรงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. การใช้ประโยชน์จากโครงการให้ถูกต้อง
10. การทำนุบำรุงดูแลโครงการให้ถูกต้อง
11. การทำงานร่วมกับผู้นำการเปลี่ยนแปลง

Bernstein .1976. (อ้างใน ประภาพร ศรีสถิตธรรม. 2543:23) ได้สำรวจรูปแบบของการมีส่วนร่วมจากทั่วโลกว่ามี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การทราบถึงผลการดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการเพื่อใช้ในการตัดสินใจ
4. มีการรับรองสิทธิส่วนบุคคล
5. มีอิสระในการโต้แย้ง
6. มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย

Yadav .1979. (อ้างใน เกสร วงศ์วัฒนาภิก. 2542 : 31) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision – Making)
2. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและแผนการ (Implementation)
3. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการควบคุม และประเมิน โครงการและการพัฒนา (Evaluation)
4. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของการพัฒนา (Benefits)

World Health Organization (WHO) (1981 : 41-49) ได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่แท้จริงหรือสมบูรณ์จะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

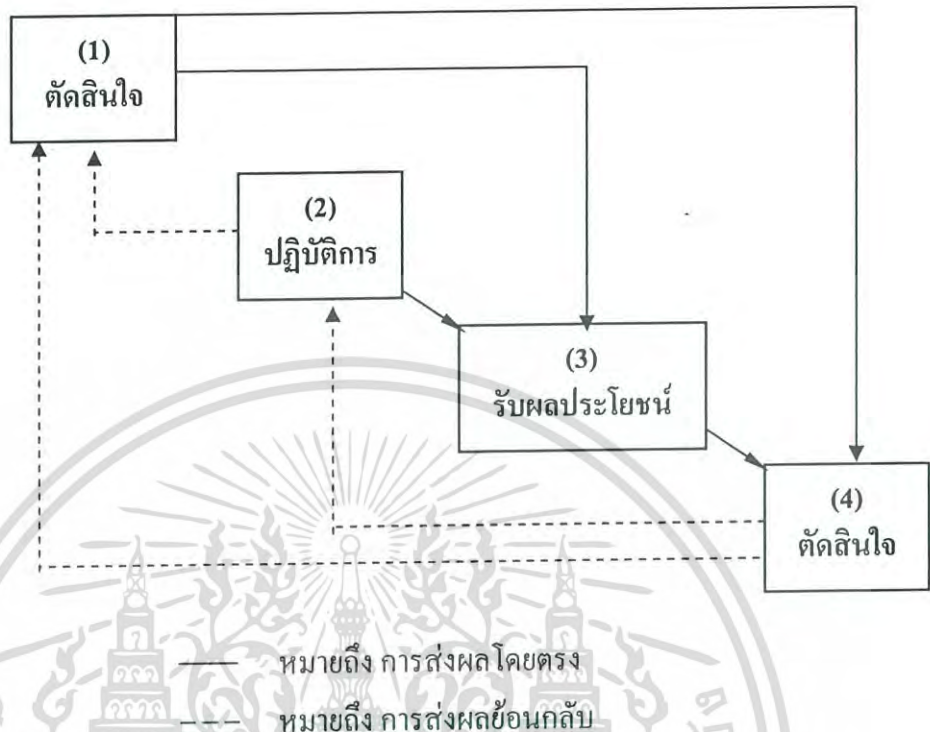
1. การวางแผน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาจัดอันดับความสำคัญตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามประเมินผล และประการสำคัญคือ การตัดสินใจด้วยตนเอง
2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการและการบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรร ควบคุมทางการเงิน และการบริการ
3. การใช้ประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำกิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตนเอง และควบคุมสังคม
4. การได้รับผลประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายจากชุมชนในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนสังคม หรือวัตถุก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Cohen and Uphoff . 1980. (อ้างในประภาพร ศรีสถิตย์ธรรม. 2543:24-25) ได้สร้างกรอบพื้นฐานเพื่อการอธิบายและวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในแง่ของรูปแบบของการมีส่วนร่วม โดยแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision-making) ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนคือ
 - 1.1 การริเริ่มตัดสินใจ
 - 1.2 ดำเนินการตัดสินใจ
 - 1.3 ตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) ประกอบไปด้วย
 - 2.1 การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร
 - 2.2 การเข้าร่วมในการบริหาร
 - 2.3 การประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (benefits) ไม่ว่าจะเป็
 - 3.1 ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ
 - 3.2 ผลประโยชน์ทางด้านสังคม
 - 3.3 ผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) เป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ Cohen และ Uphoff เสนอไว้ดังภาพภูมิที่ 2.1 ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในขั้นตัดสินใจว่ามีความสำคัญมาก การตัดสินใจจะมีผลต่อการปฏิบัติการ และจากการปฏิบัติการจึงมีผลต่อไปยังการรับผลประโยชน์และการประเมินผลในขณะเดียวกัน การตัดสินใจจะมีผลโดยตรงต่อการรับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วย

ภาพที่ 2.2 แสดงรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff

อ้างอิง : ประภาพร ศรีสถิตธรรม. 2543 : 25

Alustair (1982 : 18) ได้ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 มิติ คือ มิติที่หนึ่ง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะไรควรทำและทำกันอย่างไร มิติที่สองการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่สาม การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

Ramos and Fletcher (1982 : 13-18) ได้กล่าวถึงมิติของการมีส่วนร่วมว่ามี 3 ส่วนคือ

1. รูปแบบของการมีส่วนร่วม เช่น การตัดสินใจ การดำเนินการ การใช้ประโยชน์ และการประเมินผล
2. วิธีการการมีส่วนร่วม เช่น ความสมัครใจ การบังคับ ระยะเวลา และขนาด และระดับการให้ได้รับอำนาจ
3. บุคคลที่มีส่วนร่วม เช่น ผู้นำชุมชน ผู้อาศัย ข้าราชการ หรือนักการเมือง นักวิชาการ ชาวต่างประเทศ

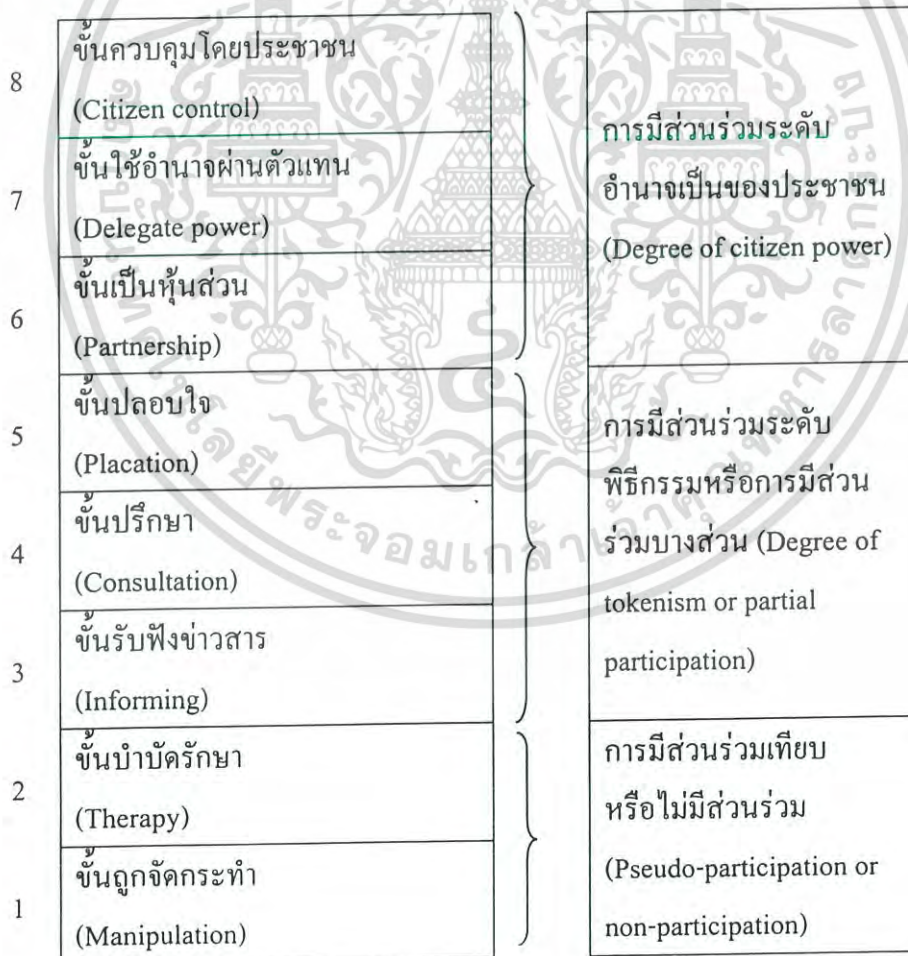
white (1982. อ้างในประภาพร ศรีสถิตธรรม. 2543:26) ได้กล่าวว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณนั้น ประกอบไปด้วยมิติ 3 มิติ คือ มิติที่หนึ่ง เป็นการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างไร มิติที่สอง เป็นการลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่สาม เป็นการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน

รูปแบบการมีส่วนร่วมอีกรูปแบบหนึ่งของ Arnstein (อ้างใน Shadid and others, 1982 อ้างใน บัญชร แก้วส่อง. 2531:39) เห็นว่า การมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นรูปของบันไดการมีส่วนร่วม (Participation ladder) 8 ขั้น

ในขั้นต่ำของบันไดคือขั้นถูกจัดกระทำ และขั้นที่สองคือขั้นบำบัดรักษานั้น เรียกว่าการมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าไม่ถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงในการตัดสินใจ ในกรณีนี้จะมีกลุ่มบุคคลจำนวนน้อยที่อยู่ในอำนาจเท่านั้นทำหน้าที่ตัดสินใจโดยไม่มี การพูดถึงเนื้อหา วิธีการของการตัดสินใจ หรือตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของผู้ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่นั้น ขั้นที่สองนี้สร้างขึ้นมาเพื่อจะทดแทนการมีส่วนร่วมที่แท้จริง วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของทั้งสองขั้นนี้ไม่ใช่เป็นการทำให้ประชาชนเข้าถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือควบคุมโครงการ แต่จะช่วยให้ผู้กุมอำนาจอยู่ดำเนินการให้การศึกษา (Educate) หรือทำการรักษา (Cure) ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม

ภาพที่ 2.3 แสดงบันไดการมีส่วนร่วม 8 ขั้นตอน Arnstein บัญชร แก้วส่อง (2531:39)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันไดขั้นที่ 3 ถึงขั้นที่ 5 ก้าวหน้าถึงระดับที่เรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบพิธีกรรมหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน โดยขั้นที่ 3 ขั้นรับฟังข่าวสาร และขั้นที่ 4 ขั้นปรึกษานั้น ความเห็นของประชาชนได้รับการรับฟังจากผู้กุมอำนาจอยู่มากขึ้น แต่ภายใต้เงื่อนไขเหล่านี้พวกเขาไม่มีอำนาจที่จะรับประกันได้ว่า ความคิดเห็นของพวกเขาจะได้รับการเอาใจใส่จากผู้มีอำนาจเต็ม เมื่อการมีส่วนร่วมถูกจำกัดอยู่ที่ระดับเหล่านี้ จึงไม่มีทางที่จะทำการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ ส่วนในขั้นที่ 5 เป็นขั้นปลอดใจ เป็นขั้นสูงของการมีส่วนร่วมบางส่วนที่ยอมให้คนจน (Have-not) ให้คำแนะนำได้ แต่ยังคงไว้ซึ่งสิทธิในการตัดสินใจของผู้มีอำนาจต่อไป

บันไดระดับที่สูงขึ้นไปเป็นระดับที่เรียกว่า อำนาจเป็นของประชาชนซึ่งเพิ่มระดับในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น ประชาชนสามารถเข้าไปสู่ขั้นที่ 6 ขั้นเป็นหุ้นส่วน ซึ่งจะ使他สามารถเข้าร่วมในการเจรจาเพื่อผลได้ผลเสีย (Trade-offs) กับผู้มีอำนาจดั้งเดิม ส่วนขั้นที่ 7 ขั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทนและขั้นที่ 8 ขั้นควบคุมโดยประชาชน เป็นการใช้อำนาจของประชาชนโดยผ่านตัวแทน หรือประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจนั่นเอง

แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Arnstein นี้ มองการมีส่วนร่วมในแง่ของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชน ซึ่งมีพิสัยของความเข้มตั้งแต่การไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเลย ไปจนถึงการมีอำนาจตัดสินใจอย่างเต็มที่

จากแนวความคิดเรื่องรูปแบบของการมีส่วนร่วมตามทรรศนะของนักวิชาการต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้นนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ไปกรอบแนวคิด คือ การมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย 3 รูปแบบ ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.3 สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

2.3.1 การมีส่วนร่วมการวางแผน

ความหมายของการวางแผน

Edwin B Flippo and Gary M.Munsinger (1978 : 532) ให้ความหมายของการวางแผนว่าการวางแผนเป็นวิธีการตัดสินใจล่วงหน้าที่จะทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาที่จำกัด และเป็นการออกแบบการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่างๆภายใต้การที่ต้องคาดคะเนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

สุโขทัยธรรมมาธิราช (2526 : 115) อธิบายว่า การวางแผน คือ การกำหนดแนวทางการดำเนินงานเป็นแผนงานไว้ล่วงหน้าสำหรับการปฏิบัติ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 : 45) กล่าวว่า การวางแผน คือ การเตรียมการหรือการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้บริหารมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานหรือจะทำอะไรบางอย่างในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2539 : 25) กล่าวว่า การวางแผน (Planning) จะเกี่ยวข้องกับ การกำหนดภารกิจ (Missions) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ตลอดจนกิจกรรมเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์นั้น ซึ่งจะต้องอาศัยการตัดสินใจ การเลือกระหว่างทางเลือก การปฏิบัติในอนาคต ดังนี้ แผน (Plan) จะบอกเหตุผล(วิธีการ) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้

ขั้นตอนของการวางแผน

สมยศ นาวิการ (2538 :63) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนสำคัญของกระบวนการวางแผน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้ประสบผลสำเร็จ การตัดสินใจเกี่ยวกับความต้องการขององค์กรหรือของหน่วยงานย่อย
2. การพิจารณาถึงสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เมื่อเทียบกับเป้าหมายทรัพยากร อะไรบ้างที่องค์กรมีอยู่เพื่อความสำเร็จของเป้าหมาย และข้อจำกัดขององค์กร
3. การพิจารณาว่า ปัจจัยอะไรบ้างภายในสภาพแวดล้อม ที่ช่วยให้ องค์กรหรือ หน่วยงานย่อยประสบความสำเร็จในเป้าหมาย และปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรค ขั้นตอนนี้จะรวมเอาการพยากรณ์และการคาดคะเน
4. การพัฒนาแผนงาน การกระทำเพื่อความสำเร็จของเป้าหมาย การสร้างทางเลือกต่าง ๆ การประเมินทางเลือก และการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

กระบวนการวางแผน

สุโขทัยธรรมมาราช (2526 :118) ได้อธิบายรูปแบบ (Model) ที่ชี้ถึงขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการวางแผนทั้งหมด ดังนี้

1. การพยากรณ์สภาวะแวดล้อม กระบวนการวางแผนส่วนมากมักจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และการตัดสินใจเป็นสำคัญ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เองที่ทำให้เชื่อได้ว่า วิธีที่ดีที่สุดที่จะเรียนรู้กระบวนการวางแผนได้นั้นก็คือ การพิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวโดยตลอด และประเมินถึงโอกาสต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งในปัจจุบันและที่จะมีขึ้นในอนาคต ที่สำคัญที่สุดก็คือ แต่ละคนจะต้องสามารถคาดหมายและพิจารณาให้ได้ว่าปัจจัยตัวใดเป็นโอกาสและปัจจัยตัวใดเป็นอุปสรรคที่จะต้องพยายามเอาชนะ

นอกจากจะต้องตรวจสอบปัจจัยภายนอกแล้ว ยังจะต้องสำรวจและมองถึงปัจจัยภายในให้เห็นว่าปัจจัยแต่ละอย่างมีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไรบ้าง และสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อทิศทางและความสำเร็จขององค์กรอย่างไร ปัจจัยภายนอกและภายในทั้งหมดเหล่านี้จะต้องมีการพิจารณาเป็นลำดับแรกสุด ก่อนที่จะเข้าไปสู่กระบวนการวางแผน

2. การกำหนดวัตถุประสงค์องค์กร หลังจากที่ได้พิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการวางแผนและมีการนำมาพิจารณาในกระบวนการวางแผนตามที่กล่าวมาแล้วนั้น ต่อจากขั้นตอนนี้

ดังกล่าว ต้องถามตัวเองในที่นี้ก็คือ วัตถุประสงค์หลักในการเริ่มต้นองค์กรคืออะไร อะไรคือเป้าหมาย ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเหตุพื้นฐานขององค์การใหม่ที่จัดตั้งขึ้นมาซึ่งขั้นตอนนี้ของกระบวนการวางแผน อาจเรียกได้ว่าเป็นขั้นตอนของการกำหนดวัตถุประสงค์นั่นเอง

3. การพัฒนากลยุทธ์ การค้นหาวิธีที่ดีที่สุดที่จะให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ประสงค์นี้ คือสิ่งที่เราเรียกว่า การพัฒนากลยุทธ์ (Strategy development) กฎเกณฑ์ที่จะนำไปสู่การพัฒนากลยุทธ์ที่ดีคือ การอาศัยวิธีวิเคราะห์อิทธิพลการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอกหรือแนวโน้มต่าง ๆ เพื่อจะให้องค์การสามารถดำเนินไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ซึ่งแต่ละกลยุทธ์ควรต้องอยู่ในภาวะเงื่อนไขที่มุ่งพยายามให้ได้ประโยชน์สอดคล้องกับปัจจัยทั้งภายนอกและภายในอย่างเหมาะสมที่สุด เพื่อที่จะช่วยให้องค์การสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ได้

4. การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะปานกลาง การพยายามระบุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเป็นจำนวนที่สามารถวัดได้และมีความหมาย หมายถึงการต้องสำเร็จผล ทำให้เสร็จได้ในระยะเวลาสั้น โดยเป้าหมายเหล่านี้จะต้องสอดคล้องเข้ากันได้กับวัตถุประสงค์ระยะยาว และกลยุทธ์ขององค์การ

5. การกำหนดแผนปฏิบัติงาน แผนปฏิบัติงานจะเกิดขึ้นมาควบคุมกับการกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ จุดมุ่งหมายของแผนปฏิบัติงานก็คือ เพื่อให้มีการจัดทรัพยากรขององค์การเพื่อที่จะให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์การได้ โดยปกติทั่วไปแผนงานเหล่านี้มักจะประกอบด้วยขั้นตอนการกระทำต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นหรือที่ต้องทำทันที หรือ ไม่ก็กำลังจะต้องทำในอนาคตอันใกล้ โดยทั่วไปแล้วแผนงานต่าง ๆ จะมีจำนวนมากเป็นหลายแผนงานด้วยกัน และในการบรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งนั้นปกติก็มักต้องอาศัยผลมาจากหลาย ๆ แผนงานมาประกอบกัน แผนงานต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยให้เป้าหมายบรรลุผลสำเร็จได้นี้ อาจอยู่ในความรับผิดชอบของหลายแผนกหรือหลาย ๆ บุคคลในองค์การก็ได้ ลักษณะทั่วไปของแผนงาน ปกติมักจะมีช่วงอายุการใช้เป็นช่วงเท่านั้น อาจตกอยู่ระหว่าง 2-3 เดือน หรืออาจเป็น 1 หรือ 2 ปีก็ได้ เนื้อหาสาระของแผนงาน โดยทั่วไปมักจะมีการระบุเป้าหมายเฉพาะเป็นอย่าง ๆ และมีการชี้ถึงเป้าหมายเวลาทรัพยากรที่ต้องการ ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล และผล (หรือผลผลิตผลได้) ที่ต้องการ

6. การปฏิบัติตามแผนต้องมีการเริ่มต้นและดำเนินตามแผนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายและเป็นไปตามกลยุทธ์ที่คิดไว้ ประสิทธิภาพของสิ่งเหล่านี้จะทำได้ดีเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยด้วยกัน แต่อย่างไรก็ตาม ผลที่จะเกิดขึ้นมาในภายหลังไม่ว่าจะดีหรือไม่ดีก็ตาม ต่างจะปรากฏออกมาให้เห็นได้ในส่วนต่าง ๆ ขององค์การทั้งภายในและภายนอกองค์การด้วย ข้อมูลที่เกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพของกิจการทั้งหลายต่างจะถูกพัฒนาจัดทำขึ้นมาและส่งต่อผ่านขึ้นไปถึงผู้ทำการตัดสินใจต่าง ๆ ที่อยู่ในองค์การ

7. ข้อมูลย้อนกลับ คุณลักษณะอย่างหนึ่งของระบบหรือกระบวนการ คือจะมีข้อมูลที่เกิดขึ้นมาจากการปฏิบัติงาน หรือการทำงานของระบบที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ ข้อมูลเหล่านี้

มักจะถูกนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือระดับผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ ความรู้หรือผลจากการดำเนินงานที่ไม่อาจรู้ได้ ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบนี้เรียกว่า “ข้อมูลย้อนกลับ” ผลงานที่ปรากฏออกมาจากระบบที่เกิดจากการได้ปฏิบัติตามแผนไปแล้วนั้น อาจจะไม่ตรงกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ในแผน ซึ่งผู้บริหารจะต้องหาทางแก้ไขโดยนำเอาความรู้หรือข้อมูลที่น่าไปใช้เพื่อปรับแผน หรือไม่ก็ต้องมีการแก้ไขบุคคลหรือกลุ่มที่ปฏิบัติงานตามแผน ต้องพยายามลดช่องว่างที่แตกต่างกันระหว่างมาตรฐานที่ต้องการ (วัตถุประสงค์และเป้าหมาย) และผลการปฏิบัติงาน

ประเภทของแผน

เอกชัย ก็สุขพันธ์ (2538:46) ได้แบ่งแผนออกเป็นประเภทต่าง ๆ จำแนกตามการใช้ระยะเวลาระดับองค์การ และลักษณะเฉพาะได้เป็นแผนหลายประเภทดังนี้

จำแนกโดย

ประเภทของแผน

การใช้

1. Standing plan

2. Single-use plan

เวลา

1. Short-term plan

2. Intermediate plan

3. Long-term plan

ลักษณะเฉพาะ

1. Specific plan

2. Directional plan

ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนประเภทต่าง ๆ อธิบายได้โดยสรุปดังนี้

Standing plan เป็นแผนที่ใช้ในการปฏิบัติงานประจำตลอดเวลา หมายถึงเมื่อภารกิจเสร็จสิ้นแล้วก็มีการนำกลับมาใช้ปฏิบัติงานอีก

Single-use plan เป็นแผนที่ใช้เพียงครั้งเดียวแล้วจะไม่มีมีการนำกลับมาใช้อีก

Short-term plan เป็นแผนระยะสั้นที่ใช้เวลาในการปฏิบัติการไม่เกิน 1 ปี

Intermediate plan เป็นแผนระยะกลางที่ใช้เวลาในการปฏิบัติการตั้งแต่ 1-3 ปี ซึ่งมักจะเป็นแผนที่เกี่ยวข้องกับการความต้องการในอนาคตอันใกล้

Long-term plan เป็นแผนระยะยาวที่ใช้เวลาในการปฏิบัติการตั้งแต่ 3-5 ปีขึ้นไป มักจะเป็นแผนที่เกี่ยวข้องกับการทิศทางขององค์การในอนาคต

Strategic plan เป็นแผนเชิงกลยุทธ์ที่ผู้บริหาร หรือคณะกรรมการบริหารระดับสูงขององค์กรเป็นผู้กำหนดขึ้น โดยแสดงให้เห็นถึงทิศทาง และความต้องการของบริษัทในอนาคตเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยถือว่าผู้บริหารระดับรองลงไปจะต้องยึดถือและหาแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรให้ได้ การกำหนดแผนเชิงกลยุทธ์มักจะใช้คำถามเหล่านี้เช่น

- อดีตเราเป็นอย่างไร
- ปัจจุบันเราเป็นอย่างไร
- อนาคตเราจะเป็นอย่างไร
- เราสามารถไปในทิศทางใดได้บ้าง
- ทิศทางใดที่เราสามารถไปได้ในปัจจุบัน
- เราจะไปถึงทิศทางเหล่านั้นได้อย่างไร

Operational plan เป็นแผนปฏิบัติการที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับแผนประเภท Strategic plan โดยจะมีการกำหนดแผนงานและ โครงการต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ แผนประเภทนี้เน้นที่การปฏิบัติงานให้ได้ตามทิศทางที่ผู้บริหารระดับสูงต้องการ

Specific plan เป็นแผนที่กำหนดความต้องการหรือวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานที่เฉพาะเจาะจงมาก

Directional plan เป็นแผนที่กำหนดเพียงทิศทาง ความต้องการในการปฏิบัติงานไว้อย่างกว้าง ๆ คล้ายกับ Strategic plan

นอกจากนี้ สมยศ นาวิการ (2538:47) กล่าวว่า หากแบ่งแยกตามความถี่ที่แผนงานถูกใช้แล้ว องค์กรจะพัฒนาแผนงานที่ใช้ประจำและแผนงานที่ใช้ครั้งเดียวขึ้นมา ดังนี้

1. แผนงานที่ใช้ประจำ (Standing plan) หมายถึง แผนงานที่ใช้มากกว่าหนึ่งครั้ง แผนงานเหล่านี้ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน ได้แก่ นโยบาย ระเบียบวิธีปฏิบัติ และกฎ

1) นโยบาย (Policies) เป็นแนวทางโดยทั่วไปในการตัดสินใจกำหนดขอบเขตของกิจกรรมต่าง ๆ แต่ไม่ได้ชี้ชัดว่าต้องทำอะไรบ้าง

2) ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน (Procedures) เป็นการชี้ชัดว่าจะต้องทำอะไรบ้างถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และลดการใช้ดุลยพินิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการแก้ปัญหาทาง

3) กฎ (Rules) เป็นคำแนะนำที่มีลักษณะเฉพาะเหมือนระเบียบปฏิบัติงานและกำหนดโทษไว้สำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม โดยกฎจะไม่ให้แนวทางในการตัดสินใจ หรือดุลยพินิจใน ๓ ทั้งสิ้น

2. แผนงานที่ใช้ครั้งเดียว (Single-sue plan) หมายถึง แผนงานที่ใช้กับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งเดียวไม่ซ้ำกัน ได้แก่ งบประมาณ โปรแกรม และโครงการ

1) งบประมาณ (Budgets) เป็นแผนงานอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นในรูปของตัวเลข เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในอนาคต โดยปกติแล้วกำหนดไว้

เอกสารที่ 1.11 ส่วนมากแล้วงบประมาณจะแสดงตัวเลขเป็นจำนวนเงินอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) โปรแกรมและโครงการ (Programs and projects) เป็นแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำกิจกรรมที่ทำเพียงครั้งเดียวให้เกิดความสำเร็จ โดยมีระยะเวลากำหนดไว้ด้วย เมื่อโปรแกรมหรือโครงการสำเร็จเรียบร้อยแล้วบุคคลที่ทำงานอยู่กับโปรแกรมหรือโครงการจะถูกมอบหมายให้ทำงานอื่นต่อไป

จากกรอบแนวคิดด้านการวางแผน สรุปได้ว่า การวางแผนเป็นการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมาย และแนวทางที่จะบรรลุผลสำเร็จในทิศทางหรือเป้าหมายนั้น โดยการคาดคะเนหรือพยากรณ์ล่วงหน้าภายใต้สภาพปัจจุบันของทรัพยากรที่มีอยู่ รวมทั้งสภาพแวดล้อมภายนอกที่จะช่วยหรือส่งผลกระทบต่อการทำงาน โดยกระบวนการวางแผนจะประกอบไปด้วย การพยากรณ์ภาวะแวดล้อม การกำหนดวัตถุประสงค์องค์กร การพัฒนากลยุทธ์ การกำหนดแผนปฏิบัติงาน การปฏิบัติตามแผน และข้อมูลย้อนกลับ

2.3.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ นั้นมีส่วนสำคัญ คือ การนำแผนนโยบาย หรือแผนงานไปปฏิบัติ และการประสานงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานได้รับผลสำเร็จ หากไม่มีการนำแผนนโยบาย หรือแผนงานไปปฏิบัติ และการประสานงานหรือมีการประสานงานที่ไม่ดี นอกจากจะไม่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จแล้ว อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งได้อีกด้วย

1. การนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นแนวคิดที่มีปรากฏอยู่ในสาขาสังคมศาสตร์มาเป็นเวลานาน แต่ทว่าขาดความชัดเจนในสาระและองค์ความรู้จึงทำให้ดูเหมือนว่ามิได้มีความสำคัญในเชิงวิชาการ Cothran (1987 : 459) องค์ความรู้ดังกล่าวนี้เริ่มมีความชัดเจนขึ้นในทศวรรษ 1970 อันเนื่องมาจากผลงานของ Erwin Hargrove ที่ชื่อ “The Missing Link : The Study of the Implementation of Social Policy” ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าจำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมให้มากขึ้นเพื่อนำไปอธิบายปรากฏการณ์ทั่วไปได้ Gunn and Hogwood. 1980. (อ้างใน อาคม ใจแก้ว. 2533 : 10) ชื่อ “Implementation” ได้กลายมาเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้ผลงานของนักวิชาการรุ่นหลังติดตามมาอีกจำนวนมาก

การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะนโยบาย แผนหรือโครงการทั้งหลาย แม้ว่าจะยกร่างอย่างดีเต็มไปด้วยหลักวิชาการ แต่ถ้าไม่ได้ นำนโยบายไปปฏิบัติแล้ว นโยบายนั้นก็ก่อให้เกิดผล ในทำนองเดียวกัน นโยบายนั้นแม้ว่าจะ เป็นนโยบายที่ดีและน่าเชื่อถือ แต่ถ้านำไปปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้องจริงจัง ภายใต้สภาวะการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวยแล้ว นโยบายนั้นก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญ และมีความสลับซับซ้อน เพราะจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนมาก รวมทั้งจะต้องเผชิญกับปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ การ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น่าน โยบายไปปฏิบัติจึงเป็นกระบวนการที่มีลักษณะซับซ้อนและเข้าใจยาก และมักไม่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการในอดีตเท่าที่ควร

ในการน่าน โยบายไปปฏิบัติ มักจะประสบปัญหาทั้งในระดับมหภาค (Macro) และในระดับจุลภาค (Micro) Berman (1978:157-184) ในระดับมหภาคจะพบว่า นโยบายบางเรื่องซึ่งรัฐบาลเป็นผู้กำหนด แต่ไม่สามารถทำให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นน่าน โยบายไปปฏิบัติในทิศทางที่ต้องการได้ ในระดับจุลภาคแม้ว่ารัฐบาลจะสามารถทำให้หน่วยปฏิบัติในระดับท้องถิ่นยอมรับนโยบาย แต่ก็ไม่ใช่เครื่องแสดงว่า หน่วยงานเหล่านั้นจะสามารถไปปฏิบัติตามนโยบายได้ ทั้งนี้ เพราะมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นอุปสรรคหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการที่จะน่าน โยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จตามเป้าหมายของรัฐบาล ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่ สมรรถนะขององค์กร ความเพียงพอของทรัพยากร การยอมรับของโครงการในระดับท้องถิ่น อันมีผลต่อการสนับสนุนและความร่วมมือ ฯลฯ เป็นต้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ ความสัมพันธ์ของปัจจัยดังกล่าวได้แสดงในภาพที่ 3

ปรากฏการณ์และปัญหาในลักษณะดังกล่าวข้างต้น ได้เกิดขึ้นอยู่เสมอและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การที่นโยบาย แผน หรือโครงการต่าง ๆ จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้ที่มีหน้าที่น่าน โยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการดำรงชีวิต ทักษะ และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย กลยุทธ์ที่ใช้จะต้องไม่ล้าสมัยซับซ้อน และจะต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในทุกฝ่าย การมีส่วนร่วมดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยสิ่งจูงใจ โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการน่าน โยบายไปปฏิบัติย่อมมีความเป็นไปได้สูง

ซึ่งในปัจจุบันการศึกษาเรื่องการน่าน โยบายไปปฏิบัติกำลังได้รับความสนใจจากนักวิชาการเป็นอย่างมาก นักวิชาการหลายท่านให้ความสนใจศึกษาการน่าน โยบายไปปฏิบัติและได้มีผู้ให้ความหมายของการน่าน โยบายไปปฏิบัติไว้หลากหลายดังนี้

Pressman and Wildavaky (1979 :25-30) ได้ให้ความหมายของการน่าน โยบายไปปฏิบัติว่าเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์กับการกระทำเพื่อให้บรรลุสิ่งที่มุ่งหวัง

Van Meter and Van Horn (1975 :447) ได้ให้ความหมายของการน่าน โยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง การกระทำของข้าราชการและประชาชนซึ่งมีผลเป็นการเสริมหรือข้อขัดขวางความพยายามซึ่งมีผลเป็นการบรรลุเป้าหมายของนโยบายบางประการที่ถูกกำหนดไว้แล้วล่วงหน้า

ภาพที่ 2.4 ทิศทางและผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค และจุลภาค

ที่มา : Van Meter and Van Horn 1975 :447

Sabatier and Mazmanian (1989 : 20) ให้ความหมายของคำว่า “นำนโยบายไปปฏิบัติ” ว่า หมายถึง การจัดหาวิธีในการดำเนินการหรือทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ซึ่งทั้งสองได้สรุปความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการในการนำนโยบายพื้นฐานทั่วไปมาดำเนินการให้ลุล่วงไป นโยบายพื้นฐานอาจอยู่ในรูปกฎหมาย คำพิพากษาของศาล คำสั่งรัฐบาล มติ คณะรัฐมนตรี หรือกฤษฎีกาที่มาจากสถาบันทางกฎหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วเรช จันทรศร (2541 :3) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า เป็นการศึกษา ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกสำคัญทั้งหมด สามารถบรรลุผลตามนโยบายที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้

จากความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ พอที่จะสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันและเป็นการดำเนินการเพื่อให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย

2. ตัวแบบในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากผลการศึกษาของนักวิชาการไทยและนักวิชาการต่างประเทศได้เสนอแนวความคิดและตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์กรอบการศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการนำนโยบายการจตุรบาล 3 ขวบไปปฏิบัติตามแนวทางการถ่ายโอนการจัดการศึกษาปฐมวัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จังหวัดชัยนาท ดังนี้

Williams (1975:535-554) ให้ความหมายของ “การนำนโยบายไปปฏิบัติ” ว่าเป็นกระบวนการที่บุคคล กลุ่มคน หน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย จะใช้ความสามารถนำทรัพยากรมาใช้ในการบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีความเห็นว่าการศึกษารื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นจุดอ่อนที่สุดในกระบวนการศึกษานโยบายสาธารณะ โดยมีได้มีการระบุลักษณะความสัมพันธ์ในรายละเอียดระหว่างปัจจัยทางด้านเทคนิค ด้านการบริหารงาน และด้านการเมือง เพื่อจะให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ว่าความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ชนิดใดจึงจะนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงเสนอว่าการพิจารณาในเรื่องการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นอย่างยิ่งที่จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ล่วงหน้าตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์นโยบายให้ถ่องแท้ เช่น ความหมาย ต้องมีความชัดเจน เจาะจง และสมเหตุสมผล เพื่อจะลดความกำกวม อันจะเป็นบ่อเกิดของปัญหาในการปฏิบัติงานต่อไป
2. วิเคราะห์ความพร้อมขององค์กรในเรื่องบุคลากร การบริหารงานบุคคล
3. กำหนดรูปแบบการจัดการและการบริหารงาน รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่พึงต้องมี เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ ตลอดจนการจัดระบบข้อมูลและระบบข้างสารป้อนกลับ (feed back)

นอกจากนี้ในระหว่างการปฏิบัติงาน ควรมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้ทราบว่าการที่ปฏิบัตินั้นสอดคล้องกับเป้าหมายเพียงใด หากเกิดปัญหาหรืออุปสรรคจะได้รับแก้ไขให้ตรงจุดหรือทันการณ์

Hogwood and Gunn (1984 :209-217) ได้เสนอแนวทางการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ 4 แนวทาง คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. แนวทางกระบวนการจัดการ (Precedural and Managerial Approach) เน้นความสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมให้ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง ไม่สนใจสภาพแวดล้อมภายนอกและเน้นการนำเทคนิคเชิงปริมาณมาใช้ในกระบวนการปฏิบัติ

2. แนวทางที่เน้นโครงสร้างขององค์การ (Structural Approach) ซึ่งจะให้ความสำคัญทั้งภายในและภายนอกองค์การ นั่นก็คือ ลักษณะองค์การจะมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3. แนวทางการศึกษาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach) มุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนความเข้าใจในนโยบายที่จะนำไปปฏิบัติ

4. แนวทางเชิงรัฐศาสตร์ (Political Approach) ให้ความสำคัญด้านอำนาจ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะบรรลุผลเพียงใดหรือไม่ขึ้นอยู่กับอำนาจขององค์การเป็นสำคัญ

ภายใต้แนวทางดังกล่าวจะมีเงื่อนไข ที่มีผลต่อความล้มเหลวหรือความสำเร็จของนโยบายหรือสภาพทางภูมิศาสตร์และการเมืองข้างเคียง หน่วยงาน ทรัพยากรและเวลาที่เพียงพอ ความสอดคล้องของทรัพยากรทั้งวัสดุอุปกรณ์และกำลังคน แนวคิดเชิงทฤษฎีความสอดคล้องต่อสภาพปัญหา ขั้นตอนการตัดสินใจของหน่วยงาน การเข้าใจในวัตถุประสงค์นโยบายร่วมกัน การประสานงาน และอำนาจสั่งการ

Edwards and Sharkansky (1979 :20-34) อธิบายว่า การศึกษา “การนำนโยบายไปปฏิบัติ” คือ การศึกษาระบบราชการนั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจาก ข้าราชการคือผู้ที่คุมกำลังคน งบประมาณ วัสดุ และครุภัณฑ์ และอำนาจทางกฎหมายของรัฐบาล ข้าราชการเป็นกลุ่มเดียวที่ได้รับมอบอำนาจในการนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ จากทั้งองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ ความสำคัญของหน่วยงานราชการที่เป็นหัวใจของกระบวนการนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัตินี้เอง ทำให้ต้องศึกษากลไกและพฤติกรรมต่าง ๆ ในองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีส่วนกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายอย่างไร และได้เสนอแนวความคิดว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญมี 5 ประการ คือ

1. การติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นปัจจัยแรกที่จะทำให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ บุคคลต่าง ๆ ที่รับผิดชอบต้องรู้หน้าที่และบทบาทของตนเองว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เมื่อไรและอย่างไร การสั่งงานต้องสั่งให้ตรงจุด ชัดเจนไม่คลุมเครือ และต้องถูกต้อง อีกทั้งจะต้องไม่ขัดแย้งกับคำสั่งอื่น

2. ทรัพยากร (Resources) เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การมีทรัพยากรที่สมบูรณ์และเพียงพอส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากรเหล่านี้ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ ตลอดจนเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และต้องมีความคล่องตัวที่จะใช้

3. ภูมิหลังและค่านิยมของผู้ปฏิบัติ (Disposition of Implementators) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้นโยบายหรือโครงการนั้น

เอกสาร
แม้ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรลุผลสำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งนี้เพราะ ผู้ปฏิบัติมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจและตัดสินใจ จึงเป็นการเปิดช่องทางให้ผู้ปฏิบัติมีโอกาสที่จะบิดเบือนเจตนารมณ์ของนโยบายได้ เช่น เลือกรูปปฏิบัติเฉพาะคำสั่ง หรือข้อบังคับที่ไม่ขัดกับความรู้สึก ค่านิยม และผลประโยชน์ส่วนตัว หรือเมื่อไม่เห็นด้วยกับคำสั่งหรือข้อปฏิบัติใด อาจบิดเบือนคำสั่งหรือข้อปฏิบัตินั้น ทำให้ผลลัพธ์ที่ออกมาต่างกับเจตนารมณ์เดิมของนโยบาย นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติส่วนมากมักมีความรู้สึกว่าคุณมีความรู้ในเรื่องที่ตนรับผิดชอบมากกว่าใครอื่นบางครั้งเห็นว่า นโยบายไม่ค่อยตรงกับที่ตนคิด อาจปฏิบัติงานเป็นปรีภักกับนโยบายเลยก็เป็นไปได้

4. โครงสร้างของระบบราชการ (Bureaucratic Structure) และขั้นตอนมาตรฐานในการทำงาน (Standard Operating Procedures) ปัจจุบันนี้มีความสำคัญมากในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะเป็นกรอบที่คอยกำกับมิให้ข้าราชการดำเนินงานออกนอกแนวทางที่กำหนด และเป็นกลไกที่ช่วยให้ข้าราชการสามารถจัดการกับปัญหาและงานที่รับผิดชอบ โดยไม่ต้องคิดและวิเคราะห์เพื่อค้นหาวิธีที่ดีที่สุดในการทำงานเพราะวิธีการทำงานถูกกำหนดเป็นขั้นตอนตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา ประกอบไปด้วย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของทางราชการ ดังนั้น ถ้ากฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตลอดจนลำดับชั้นการบังคับบัญชา มีจำนวนมากและขาดความยืดหยุ่น ย่อมทำให้เกิดปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้

5. การติดตามตรวจตรา (Follow-up) การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน นอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการดังกล่าวแล้ว การติดตามผลการทำงานก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ ผู้รับผิดชอบระดับสูงควรหมั่นตรวจตราติดตามการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอว่างานที่ได้มอบหมายไปนั้นดำเนินไปได้ผลเพียงใด มีอุปสรรคและปัญหาอะไรบ้าง เพื่อที่จะได้แก้ไขให้ลุล่วงไป การไม่ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ อาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ

3. ความหมายของการประสานงาน

Mooney and Reiley, 1931. (อ้างใน บุญทัน ดอกไทรสง. 2534 :45) ให้ความหมายของการประสานงานว่า คือ การเตรียมความพยายามของกลุ่มเพื่อสร้างความสามัคคีในการทำงาน เพื่อเป้าหมายอันเดียวกัน และการประสานงานคือการเริ่มต้นและสิ้นสุดของความพยายามจัดตั้งองค์การทั้งหมด

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2539:32) กล่าวว่า การประสานงาน หมายถึง การช่วยกันทำงานภายใต้วัตถุประสงค์หรือแผนอันเดียวกันให้เกิดความสำเร็จตามกำหนดระยะเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

อุทัย หิรัญโต (2538:64) กล่าวว่า การประสานงานเป็นการจัดระบบ กำหนดวิธีการและจัดกบไต่ต่าง ๆ ในองค์กร ให้การปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ของหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงานให้สอดคล้องต้องกัน ดำเนินไปในแนวเดียวกัน ไม่ซ้ำซ้อนกัน ไม่ขัดกัน รวมทั้งทัศนคติของคน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องมือเครื่องใช้ เงินและเวลาให้ได้จังหวะที่ต่อเนื่อง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การประสานงานเป็น การทำให้กลไกต่าง ๆ ขององค์การทำงานสอดคล้องต้องกัน และยังให้ผลงานบรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์การในบั้นปลาย

สมคิด บางโม (2539:23) กล่าวว่า สาระสำคัญของการประสานงานมี 4 ประการ คือ

1. ประสานนโยบายหรือวัตถุประสงค์ ในองค์การมีวัตถุประสงค์ 3 ระดับ คือ วัตถุประสงค์หลัก วัตถุประสงค์ในการบริหาร และวัตถุประสงค์เฉพาะกรณี วัตถุประสงค์เหล่านี้แต่ ละวัตถุประสงค์ก็ยังมีส่วนย่อยลงไปอีก จึงจำเป็นต้องประสานงานระหว่างวัตถุประสงค์ให้ตรงกัน

2. ประสานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ องค์การ โดยทั่วไปมีบุคลากรจำนวนมาก มีความรู้ ความสามารถ ทักษะคติ และนิสัยต่าง ๆ กัน จำเป็นต้องมีการประสานงานให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มิฉะนั้นการขัดแย้ง การริษยา และชิงดีชิงเด่นย่อมจะเกิดขึ้นโดยง่าย

3. ประสานการเงินและวัสดุ คือ การจัดงบประมาณและวัสดุให้ได้สัดส่วนและ จัดเตรียมไว้ให้ทันฤดูกาลทำงาน

4. ประสานกระบวนการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ การปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น การจัด ปรุงงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบาย ขององค์การ

4. องค์ประกอบของการประสานงาน

สมพร เทพสิทธิ (2536:25) กล่าวว่า การประสานงานที่ดีจะต้องประกอบด้วยระบบการ ประสานงานที่ดี (System) กลไกการประสานงานที่ดี (Mechanism) และเครือข่ายการประสานงานที่ ดี (Network) ดังนี้

1. ประสานนโยบายหรือวัตถุประสงค์ ในองค์การมีวัตถุประสงค์ 3 ระดับ คือ วัตถุประสงค์หลัก วัตถุประสงค์ในการบริหาร และวัตถุประสงค์เฉพาะกรณี วัตถุประสงค์เหล่านี้แต่ ละวัตถุประสงค์ก็ยังมีส่วนย่อยลงไปอีก จึงจำเป็นต้องประสานงานระหว่างวัตถุประสงค์ให้ตรงกัน

2. ประสานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ องค์การ โดยทั่วไปมีบุคลากรจำนวนมาก มีความรู้ ความสามารถ ทักษะคติ และนิสัยต่าง ๆ กัน จำเป็นต้องมีการประสานงานให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มิฉะนั้นการขัดแย้ง การริษยา และชิงดีชิงเด่นย่อมจะเกิดขึ้นโดยง่าย

3. ประสานการเงินและวัสดุ คือ การจัดงบประมาณและวัสดุให้ได้สัดส่วนและ จัดเตรียมไว้ให้ทันฤดูกาลทำงาน

4. ประสานกระบวนการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ การปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น การจัด ปรุงงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบาย ขององค์การ

สมคิด บางโม (2539:24) กล่าวว่า สาระสำคัญของการประสานงานมี 4 ประการ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ประสานนโยบายหรือวัตถุประสงค์ ในองค์การมีวัตถุประสงค์ 3 ระดับ คือ วัตถุประสงค์หลัก วัตถุประสงค์ในการบริหาร และวัตถุประสงค์เฉพาะกรณี วัตถุประสงค์เหล่านี้แต่ละวัตถุประสงค์ยังมีส่วนย่อยลงไปอีก จึงจำเป็นต้องประสานงานระหว่างวัตถุประสงค์ให้ตรงกัน

2. ประสานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ องค์การ โดยทั่วไปมีบุคลากรจำนวนมาก มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และนิสัยต่าง ๆ กัน จำเป็นต้องมีการประสานงานให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มิฉะนั้นการขัดแย้ง การริษยา และชิงดีชิงเด่นย่อมจะเกิดขึ้นโดยง่าย

3. ประสานการเงินและวัสดุ คือ การจัดงบประมาณและวัสดุให้ได้สัดส่วนกันและจัดเตรียมไว้ให้ทันฤดูกาลทำงาน

4. ประสานกระบวนการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ การปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น การจัดรูปงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์การ

นอกจากนี้ สมพร เทพสิทธิ์า (2536:28) ได้กล่าวถึงประโยชน์บางประการที่ได้รับจากการประสานงานคือ

1. ทำให้เกิดความรู้จักซึ่งกันและกัน
2. ทำให้เกิดการรวมพลังและสามัคคี
3. ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ
4. ทำให้เกิดอำนาจต่อรอง
5. ป้องกันความขัดแย้ง
6. ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อน
7. ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

วิธีประสานงาน

สมคิด บางโม (2539:26) อธิบายถึง วิธีประสานงานพิจารณาได้เป็น 2 กรณี คือ การประสานงานภายในองค์การและการประสานงานระหว่างองค์การ

1. การประสานงานภายในองค์การ มีหลายวิธีด้วยกัน จะใช้วิธีใดย่อมสุดแล้วแต่สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดขององค์การนั้น ๆ แต่ถ้าพยายามใช้หลาย ๆ วิธีพร้อมกันย่อมจะได้ประโยชน์มากที่สุดวิธีประสานงานภายในองค์การที่พึงยึดถือเป็นหลักใหญ่ ๆ มีดังนี้

1) การจัดแผนผังองค์การและกำหนดหน้าที่การงาน โดยจัดให้มีทุกระดับและให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันเสมอ ทำให้เห็นหน่วยงานและสายบังคับบัญชาชัดเจน

2) การจัดระเบียบงาน เป็นเครื่องช่วยการประสานงานซึ่งจะขจัดงานซ้ำซ้อนและเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

3) การจัดระบบการสื่อสารภายในให้มีประสิทธิภาพ สะดวกที่จะติดต่อซักถามทำ

เอกสารนี้มีความเข้าใจเมื่อเกิดปัญหาสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) การใช้คณะกรรมการเพื่อเป็นที่ปรึกษาหรือกลั่นกรองงาน การประชุมกันอย่างสม่ำเสมอย่อมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน การประสานงานจะดีขึ้นเพราะคณะกรรมการมักจะประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย

5) การฝึกอบรมจะช่วยให้การประสานงานได้ดี เพราะระหว่างดำเนินงานอาจมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลหรือบรรจุกคนใหม่เข้าทำงาน

6) การมอบอำนาจให้ผู้บริหารชั้นรองลงไปได้ใช้ดุลยพินิจตามสมควรจะช่วยให้การประสานงานรวดเร็วขึ้น

7) การติดต่ออย่างไม่เป็นพิธีการ บางครั้งถ้าติดต่อเป็นทางการจะทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า เกิดผลเสีย การติดต่ออย่างไม่เป็นพิธีการจะช่วยให้ได้มาก และเป็นวิธีที่นิยมใช้กันแพร่หลาย

2. การประสานงานระหว่างองค์กร อาจทำได้ดังนี้

1) ตั้งคณะกรรมการผสมหรือคณะกรรมการกลาง โดยมีตัวแทนจากองค์กรต่าง ๆ เป็นกรรมการ จะช่วยกลั่นกรองและขจัดมูลเหตุแห่งการขัดแย้งลงได้มาก เช่น คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น

2) กำหนดสิทธิและหน้าที่ระหว่างองค์กรไว้ให้ชัดเจนจะลดปัญหาการซ้อนงานและการก้าวก่ายหน้าที่กันได้มาก

3) ใช้วิธีการงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณให้องค์กรต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และได้สัดส่วน จะเป็นการช่วยประสานงาน ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อน ต้องการให้องค์กรใดทำงานมากก็จัดสรรงบประมาณให้มากน้อยตามลำดับ

มาตรการในการประสานงาน

อุทัย หิรัญโต (2538:66) อธิบายถึงมาตรการในการประสานงาน ดังนี้

1. ใช้แผนเป็นเครื่องประสานงาน
2. ตั้งศูนย์โครงการ (Operation room) หรือห้องปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการประสานงาน
3. ใช้ระบบคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ประสานงาน
4. จัดการประชุม ทำความเข้าใจ ชี้แจงหรือกำหนดแนวทางปฏิบัติ
5. ใช้งบประมาณเป็นเครื่องควบคุม
6. ควบคุม ติดตาม สอดส่องผลงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อรับทราบปัญหาในการดำเนินงาน
7. ใช้การติดต่อเป็นการภายในหรือไม่เป็นทางการ
8. ใช้ระบบการรายงานเป็นระยะ ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ใช้เจ้าหน้าที่หรือบุคลากร โดยเฉพาะเพื่อการประสานงาน

จากกรอบแนวคิดการประสานงาน ทำให้ทราบว่า การประสานงานจะเป็นกบไถที่สร้าง และเพิ่มความเข้าใจในการดำเนินงาน รวมทั้งลดหรือแก้ไขปัญหาคัดแย้งที่เกิดขึ้น ควรมีการประสานงานในทุกระดับขององค์กรทั้งภายในระดับเดียวกันและระดับที่ต่างกัน ในรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้

แนวคิดการประสานงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ในส่วนของการทำงานของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการป่าชุมชนนั้น จะต้องมีการประสานงานทั้งภายในคณะกรรมการเอง และประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชนเพื่อดำเนินงานในการจัดการชุมชน การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงใช้แนวคิดการประสานงานมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา เพื่อศึกษาถึงลักษณะการประสานงาน และศึกษาถึงผลของการประสานงานที่มีต่อการจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการป่าชุมชน

2.3.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1. ความหมายของการประเมินผล

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538:35) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการที่ผู้บังคับบัญชาพิจารณาอย่างเป็นระบบว่า ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้ผลดีมาน้อยเพียงใด ในช่วงระยะเวลาที่กำหนด

เกรียงศักดิ์ เขียวขี้ (2539:27) อธิบายว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการที่องค์กรประเมินการปฏิบัติงาน เมื่อทำได้ทุกอย่างถูกต้อง พนักงาน ผู้บริหาร หน่วยงานทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนองค์กรจะได้รับประโยชน์สูงสุด

บวร ประพฤติดี (2535:63) กล่าวว่า การประเมินผล คือการพิจารณาว่าการปฏิบัติงานในองค์กรเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด ซึ่งอาจเปรียบเทียบจากผลงานที่ทำได้กับมาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือ เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของงานนั้น ๆ แล้วตัดสินใจว่าเป็นที่พอใจหรือไม่ ดีเพียงไร

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541:24) อธิบายความหมายของการประเมินผลโครงการว่า เป็นกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการ เพื่อจะได้ข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้บริหาร สามารถตัดสินใจถูกต้องมากขึ้น การจะประเมินอย่างไร โดยวิธีใดนั้น ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาของเขต ขนาด ระยะเวลา ความชัดเจน และความเฉพาะของปัจจัยนำเข้า ความสลับซับซ้อน ช่วงเวลาของเป้าหมาย และความคิดริเริ่มที่มีอยู่

2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน

บวร ประพฤติดี (2535:65) กล่าวว่า การประเมินผล มีวัตถุประสงค์หลักกว้าง ๆ 2 ประการด้วยกัน คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. บำรุงรักษาการบริหารงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ (Organization control) โดยการติดตาม (Monitoring) และการวัดผลการปฏิบัติงานเป็นส่วนที่รวมกันขององค์การทั้งหมด สิ่งป้อนเข้า (Inputs) จะประกอบด้วยมนุษย์ (Human) สิ่งของ (Physical) การคลัง (Financial) และ เทคโนโลยี (Technological resource) ว่าจะแปรเปลี่ยนเป็นผลได้ (Output) ขององค์การ ถ้าองค์การ บำรุงรักษาตนเองตลอดเวลา องค์การก็มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การประเมินผลการปฏิบัติงานจึงมีความสำคัญ (Crucial) ต่อสังคมภายในองค์การเองและความอยู่รอดของมนุษย์ ถ้าหากไม่มีการ ประเมินผลอันเนื่องมาจากการไม่มีความสามารถที่จะสรรหาทรัพยากรป้อนเข้าสู่ระบบได้ หรือ ปัญหาจากการแปรเปลี่ยนกลไกภายในระบบเอง สิ่งป้อนเข้าก็จะกลับเข้าไปในระบบอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นการประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการควบคุมการปฏิบัติงานของ องค์การ และคุณภาพขององค์การท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

2. วัดประสิทธิภาพในการทำงาน โดยดูจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์ (Human resources) ในองค์การและการปรับปรุงทรัพยากรเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ขอบเขตของงานสำหรับการประเมินผล

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541:25) อธิบายว่า ในการกำหนดขอบเขตของการประเมินสิ่งที่จะต้องพิจารณา คือ ตัวโครงการ เหตุผลที่ทำ วิธีการทำ ใครทำ ที่ไหน เมื่อใด และค่าใช้จ่ายเท่าใด กล่าวคือ ผู้วิจัยประเมินผลจะต้องตอบคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. อะไร ลักษณะของโครงการ สภาพปัจจุบัน ประเด็นและปัญหา สมมติฐานที่สำคัญที่ ต้องการจะทดสอบ ตัวบ่งชี้ในการวัดความก้าวหน้าในแต่ละระดับ และปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจจะมี ความสำคัญ

2. ทำไม เหตุผลของการประเมิน เพื่อการตรวจสอบการออกแบบจัดทำโครงการปัจจัย นำเข้า กระบวนการปฏิบัติ และสมมติฐานเพื่อการศึกษาความถูกต้องหรือเพื่อหาข้อมูลป้อนกลับไป ใช้ในการออกแบบโครงการใหม่ เพื่อการปฏิบัติการหรือวัตถุประสงค์อื่นหรือเพื่อวัดความก้าวหน้า เพื่อจัดทำตารางเวลาใหม่ในการทำกิจกรรม เพื่อการวางรายงานต่อรัฐบาล หรือ

3. อย่างไร วิธีการประเมิน จะทำการประเมินอย่างไร (การค้นหา บันทึก ทบทวนเพิ่ม สัมภาษณ์ อภิปรายกลุ่มเชิงปฏิบัติ ตรวจสอบโครงการ สังเกตการ สัมภาษณ์ด้วยตัวเอง การวิเคราะห์ เชิงสถิติ)

4. ใคร ใครคือผู้ทำการประเมิน ก็คน และประเภทใดบ้าง

5. ที่ใด ผู้ประเมินจะมากจากที่ใด จะทำการประเมินที่ใด จะเตรียมการวิเคราะห์ที่ใด เขียนที่ใด และเสนอที่ใด

6. เมื่อใด จัดทำตารางเวลาในการประเมินจะดำเนินการในแต่ละขั้นตอนเมื่อใด

7. ค่าใช้จ่ายมากเท่าใด ประมาณค่าประเมินจากเงินเดือน การเดินทาง เบี้ยเลี้ยง วัสดุ ค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่วารณใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ที่มาของงบประมาณ

4. ข้อจำกัดบางประการของการประเมินผล

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541:28) กล่าวอีกว่า สำหรับผู้บริหารหรือเจ้าของโครงการ การตัดสินใจที่จะประเมินการเกิดขึ้นจากเหตุผลต่าง ๆ ตั้งแต่ความมีเหตุมีผลเด่นชัดไปจนถึงแรงจูงใจทางการเมือง โดยหลักการผู้บริหารจะแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่า ควรจะดำเนินต่อไปหรือไม่ โครงการควรจะขยายหรือไม่ ควรมีการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานหรือไม่ แต่ในบางโอกาสผู้บริหารจะหันมาใช้ในการประเมินผลด้วยเหตุผลอื่น ๆ เช่น เพื่อการประวิงเวลา เพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ และเพื่อการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

1. การประวิงเวลา บ่อยครั้งที่ผู้ตัดสินใจยังไม่ต้องการที่จะตัดสินใจ หรือหวาดกลัวในผลของการตัดสินใจ อาจจะหาทางออกโดยการเลื่อนเวลาการตัดสินใจออกไปแทนที่จะใช้วิธีการเดิม ๆ เช่น แต่งตั้งกรรมการหรือออกรายงาน โดยให้มีการทำการวิจัยประเมินผลโครงการ
2. หลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ ในบางครั้งเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างส่วนต่าง ๆ ขององค์กร บางส่วนขององค์กรดำเนินการไปทางหนึ่ง อีกบางส่วนไปอีกทางหนึ่งในทางตรงกันข้าม ผู้บริหารมองการประเมินผลไปในทางที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบโดยอ้างว่า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ไม่มียารมณ์เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ มีหลายกรณีที่ผู้บริหารรู้ว่าการตัดสินใจจะเป็นอย่างไร แต่ต้องการตกแต่งการตัดสินใจให้ดูถูกต้องโดยอาศัยการจูงใจของงานวิจัยที่เป็นหลักเป็นฐาน จึงให้มีการประเมินผลโครงการขึ้น
3. ประชาสัมพันธ์ ในบางครั้งการประเมินผลเป็นวิธีการหนึ่งที่จะแสดงความยิ่งใหญ่ของตนเอง ผู้บริหารที่เชื่อว่าโครงการของตนประสบความสำเร็จอย่างสูง และต้องการให้โลกได้รับรู้ การวิจัยประเมินผลจะต้องสนองความต้องการดังกล่าวของผู้บริหารได้ดีที่สุด โดยผู้บริหารจะส่งรายงานดังกล่าวไปตามกลุ่มบุคคลสำคัญ เช่น คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการบริหารมูลนิธิเพื่อการกุศลที่ให้เงินอุดหนุน และกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ นอกจากนั้นยังอาจมีการใช้ประเมินผลเพื่อหาเหตุผลสนับสนุนโครงการที่อ่อน โดยการเลือกประเมินเฉพาะด้านที่ดี โดยทั่ว ๆ ไป

การประเมินผลอาจจะทำเพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องเป็นกลางตามหลักวิชาการเพื่อการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ควรจะดำเนินการต่อไปหรือหยุดการดำเนินโครงการ
2. เพื่อปรับปรุงวิธีการปฏิบัติและกระบวนการ
3. เพื่อเพิ่มหรือลดกลยุทธ์หรือเทคนิคบางอย่าง
4. เพื่อจัดสรรทรัพยากรระหว่างโครงการที่แข่งขันกัน
5. เพื่อยอมรับหรือปฏิเสธแนวทางหรือทฤษฎี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากกรอบแนวคิดด้านการติดตามประเมินผล สรุปได้ว่า การประเมินผล เป็นกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงจากขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบในการตัดสินใจพัฒนาปรับปรุงกลยุทธ์ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสิทธิ์ ปล้องทอง (2542 : บทคัดย่อ) งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดสวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน : ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งตำรวจชุมชนประจำตำบล บ้านระกา อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 21-30 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สมรสแล้ว ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ระหว่าง 200-5,000 บาท ต่อเดือน อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี การเข้าร่วมในกิจกรรมชุมชน พบว่าส่วนใหญ่ช่วยดูแลบ้านให้เพื่อนบ้าน ใกล้เคียง การเข้าร่วมป้องกันอาชญากรรม พบว่า ส่วนใหญ่มีการเตือนและเล่ารายละเอียดคดีอาชญากรรมให้สมาชิกในบ้านระวังคนแปลกหน้า หรือกลอุบายของคนร้าย ทักสนคติดต่อตำรวจ พบว่า ส่วนใหญ่รู้สึกว่าการมีส่วนร่วมช่วยลดปัญหาอาชญากรรม การรับรู้เกี่ยวกับตำรวจชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการดำเนินงานของตำรวจชุมชน ต้องมีประชาชนเป็นอาสาสมัครให้ความร่วมมือ และมีบทบาทเพื่อเสริมสร้างความสงบสุขให้แก่ชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดตั้งตำรวจชุมชนประจำตำบลบ้านระกา พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมส่วนการจัดความต้องการมีส่วนร่วมของตำรวจชุมชนประจำตำบลบ้านระกา ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในเรื่องการแจ้งเหตุคว้นเหตุร้ายที่ประสบแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจและไม่ต้องการมีส่วนร่วมในเรื่องร่วมกับสายตรวจออกตรวจตราพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานของตำรวจชุมชน พบว่า กิจกรรมที่ต้องการมีส่วนร่วมในงานของตำรวจชุมชน เป็นตัวแปรแรกที่เข้าสู่สมการถดถอยพหุคูณ รองลงมาคือทัศนคติที่ดีต่อตำรวจ สถานภาพสมรส และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ยาวนานเป็นตัวแปรสำคัญลำดับสุดท้าย

โต สมบูรณ์ (2543 : บทคัดย่อ) งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการควบคุมอาชญากรรมด้านยาเสพติดและการพนันในจังหวัดสมุทรปราการ”

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับสูง โดยมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดในเรื่อง เมื่อเกิดอาชญากรรมต้องจดจำลักษณะคนร้ายแล้วรีบแจ้งตำรวจโดยเร็ว ส่วนผลการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมอาชญากรรม พบว่า โดยภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมน้อย มีเพียงบางเรื่องคือการ

สอดคล้อง คุณแลนุคคผลในครอบครัวไม่ให้เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทุกชนิด เช่น ยาเสพติด การลักขโมย และการคอบเป็นหูเป็นตาให้กับเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่ประชาชนมีส่วนร่วมมาก

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และการมีส่วนร่วมในการควบคุมอาชญากรรม พบว่า ผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี มีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมน้อยกว่าผู้ที่มีอายุ ในช่วงอื่น ๆ และประชาชนเพศชาย อายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นผู้ทำงานแล้วจะมีส่วนร่วมในการควบคุมอาชญากรรมมากกว่าผู้อื่น

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการควบคุมอาชญากรรม พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนสูงจะมีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมมากขึ้นและพบว่าเพศชาย มีงานทำ และจบการศึกษาสูง จะมีส่วนร่วมในการควบคุมอาชญากรรมมากขึ้น

ส่วนผลการศึกษาเชิงคุณภาพจากประชาชน 6 สาขาอาชีพ ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ อิสระ รับจ้าง อาสาสมัคร ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียนนักศึกษา และแม่บ้านพบว่า ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการควบคุมอาชญากรรมหรือยาเสพติดนั้น ส่วนใหญ่จะเคยแจ้งความ เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือช่วยรณรงค์ปราบปรามอาชญากรรม ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนนักศึกษา ยังไม่เคยมีส่วนร่วมในด้านนี้ ปัญหาและอุปสรรคที่ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมคือ เกิดความกลัวภัยที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเองและครอบครัว

ชนินฐา เมืองเชียงหวาน (2544 : บทคัดย่อ) งานวิจัยเรื่อง “การติดตามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการเลี้ยงโคนม : กรณีศึกษา โรงเรียนชุมชนวัดหนองโพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการเลี้ยงโคนม โดยการให้สัมภาษณ์นักเรียน การเป็นวิทยากรในชั้นเรียน การทำหน้าที่เป็นฟาร์มสาธิตการให้บริการศึกษาดูงานในองค์กรท้องถิ่น และร่วมเสียดสละเงิน แรงงาน วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ รูปปั้น โคนม และให้บริการรถรับส่งนักเรียนไปศึกษาดูงาน เป็นต้น 2) ชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน เพราะได้เข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนตั้งแต่เริ่มจัดหลักสูตรท้องถิ่น และ 3) ชุมชนรู้สึกชอบ ภูมิใจและเต็มใจที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน

จิตติมา อินทะท่ามา (2543 : บทคัดย่อ) งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเรียนรู้อยู่ของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง โดยใช้กระบวนการ AIC : กรณีศึกษา ชุมชนในเขตเทศบาลนครราชสีมา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการใช้กระบวนการ AIC ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนหนึ่งคือ การสร้างความรู้และจิตสำนึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ทางปวส.สงขลานครินทร์ใช้วางแบบเรียนรู้ ขั้นตอนหนึ่งคือ การสร้างความรู้และจิตสำนึก การดำเนินการนี้ไม่อาจทำได้ทุกสิ่งทุกอย่างที่หวังได้ แต่ต้องอาศัยถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร่วมกัน (Appreciation) ประกอบด้วย ชุดฝึกอบรม 3 ชุด คือ (1) สร้างความเข้าใจและสร้างข้อตกลงร่วมกัน (2) ทบทวนสภาพความเป็นจริง และ (3) การคิดถึงภาพที่พึงปรารถนา ขั้นตอนที่สองคือการสร้างแนวทางพัฒนาชุมชนร่วมกัน (Influence) ประกอบด้วย ชุดฝึกอบรม 2 ชุด คือ (1) ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทางชุมชน และ (2) การกำหนดแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ส่วนขั้นตอนสุดท้ายคือ การกำหนดแนวทางการปฏิบัติและการควบคุมกำกับ (Control) ประกอบด้วย ชุดฝึกอบรม 2 ชุดคือ (1) การกำหนดแผนปฏิบัติการ และ (2) การสรุปทบทวนและสร้างพันธะสัญญา รูปแบบดังกล่าวนี้เมื่อนำไปใช้ปฏิบัติด้วยการประชุมปฏิบัติการแล้ว พบว่า เป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง โดยพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้และเจตคติเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวอยู่ในระดับมาก และสามารถนำแผนปฏิบัติการที่เขียนขึ้นไปใช้จริง

กาญจนา ฉาบสุวรรณ (2544 : บทคัดย่อ) งานวิจัยเรื่อง “ประชาคมเมืองกับการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนโดยรวมทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในแต่ละด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมกับประชาชนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยที่ การมีส่วนร่วมกับประชาชนในชุมชนมากที่สุด คือ เข้าร่วมในการประชุมกรรมการชุมชนในชุมชน และที่น้อยที่สุด คือ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของประชาชนในชุมชนส่วนการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนด้านการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากที่สุด คือ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการชุมชนประจำเดือนที่สำนักงานเขตและที่น้อยที่สุด คือ ร่วมมือกับชุมชนอื่น ๆ จัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือนระดับการศึกษา ตำแหน่งในคณะกรรมการชุมชน และประเภทชุมชนที่อาศัยอยู่ พบว่ากรรมการชุมชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งในคณะกรรมการชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนในเขต
ลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากร คือ คณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก
พ.ศ. 2548 ซึ่งมี 164 ชุมชน ชุมชนละ 7-25 คน จำนวน 1,148 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการชุมชนเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก
พ.ศ. 2548 จำนวน 164 ชุมชน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ตามตารางของ Yamane
ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 319 คน เลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของ
ขนาดเขตการปกครอง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงจำนวนสมาชิกของประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตการปกครอง

เขตปกครอง	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เขตลาดกระบัง	414	114
เขตมีนบุรี	389	107
เขตหนองจอก	345	98
รวม	1,148	319

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการชุมชนเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check List) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน จำนวน 3 ด้าน 25 ข้อ จำแนกแต่ละด้าน ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการวางแผน	จำนวน	9	ข้อ
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	จำนวน	8	ข้อ
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	จำนวน	8	ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับมาก
3	หมายถึง	ระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับน้อย
1	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน คณะกรรมการชุมชนเมืองตามแนวทางของรัฐบาล การจัดตั้งชุมชนเมืองและภาระหน้าที่งานตามแนวทางของกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ให้สอดคล้องกับตัวแปรทั้ง 3 ด้าน เกี่ยวกับ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นแบบสอบถาม 2 ตอน จำนวน 25 ข้อ

3. ให้ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน คำนวณหาจากความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่สร้างขึ้นกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นวัดได้ตรงนิยามศัพท์เฉพาะ
 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นวัดได้ตรงนิยามศัพท์เฉพาะ
 -1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงนิยามศัพท์เฉพาะ

และการใช้ภาษาเพื่อนำมาปรับปรุงโดยใช้เทคนิค IOC (Item – Objective Congruence

Index)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3.1)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
	N	แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

(สุวิมล ติรกานันท์. 2543 : 129)

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านประกอบด้วย

1. ผศ.ดร. เนาวรัตน์ วิไลชนม์ อดีตอาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์
 อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. รศ.ดร. วชิระ ชาวหา อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
 3. บาทหลวง ดร. ถ้อยชัย จันทร์ใบ ผู้อำนวยการ โรงเรียนดาราสมุทรบริหารธุรกิจ
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. นาย สุรินทร์ ภูประเสริฐ ผู้อำนวยการเขตลาดกระบัง
 5. ผศ.ชอเม ยินดี นักวิชาการ โปรแกรมพัฒนาชุมชน
 มหาลัยราชภัฏพระนคร

2. คำนวณหาค่า IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00 และผู้วิจัย แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ข้อคำถามแต่ละด้านดังนี้

การมีส่วนร่วมในการวางแผน	จำนวน	9	ข้อ
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	จำนวน	8	ข้อ
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	จำนวน	8	ข้อ

3. ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับคณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีของ Cronbach ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α -Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 และเป็นรายด้านดังนี้

การมีส่วนร่วมในการวางแผน	เท่ากับ	0.94
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	เท่ากับ	0.93
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	เท่ากับ	0.95

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. บันทึกลงเอกสารให้งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงสำนักงานเขตลาดกระบัง สำนักงานเขตมีนบุรี และสำนักงานเขตหนองจอก เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลคณะกรรมการชุมชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างดังที่กำหนดไว้

2. นำหนังสือเสนอต่อสำนักงานเขตลาดกระบัง สำนักงานเขตมีนบุรี และ เขตหนองจอก เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังคณะกรรมการชุมชนในแขวงต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป

3. การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม 2548 ถึง วันที่ 14 กันยายน 2548 โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 319 ฉบับ และได้รับกลับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 319 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และร้อยละ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ร้อยละ (Percentage)

$$\text{สูตร} \quad P = \frac{f}{n} \times 100 \quad (3.3)$$

P แทน ค่าร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

(บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 102)

3. วิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{n} \quad (3.4)$$

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูล
 n แทน จำนวนของข้อมูล

(สุวิมล ติรกานันท์. 2543 : 179)

ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{สูตร} \quad S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}} \quad (3.5)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$S.D.$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างยกกำลังสอง
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

(บุญชม ศรีสะอาด. 2543. 103)

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย มีดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

โดยทำเป็นรายข้อเฉพาะด้านและรวมทุกด้านแล้วนำเสนอในรูปของตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

4. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก จำแนกตามเขตของคณะกรรมการชุมชน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ด้วยสถิติ F – test กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P \leq 0.05$

ดังสูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w} \quad (3.6)$$

F	หมายถึง	ค่าสถิติ
MS_b	หมายถึง	ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_w	หมายถึง	ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม

$$MS_b = SS_b / (k - 1)$$

$$MS_w = SS_w / (n - k)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SS_w	หมายถึง	ผลรวมของกำลังสองภายในกลุ่ม
$k - 1$	หมายถึง	Degrees of Freedom สำหรับการแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
$n - k$	หมายถึง	Degrees of Freedom สำหรับการแปรปรวนภายในกลุ่ม
k	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
n	หมายถึง	จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง

(ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541. 236)

โดยทำเป็นรายด้าน และภาพรวมแล้วนำเสนอในรูปตาราง พร้อมทำบรรยายประกอบ ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธี Scheffe / เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

คั้งสูตร

$$CV_d = \sqrt{(k-1)(F)(MS_{within}) \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)} \quad (3.7)$$

เมื่อ	CV_d	หมายถึง	ค่าสถิติ Scheffe /
	k	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F	หมายถึง	ค่า F ที่เปิดจากตาราง(Critical Value)
	MS_{within}	หมายถึง	ค่า Mean Square Within – Groups ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n_i	หมายถึง	จำนวนหน่วยตัวอย่างในกลุ่มตัวอย่าง
	n_j	หมายถึง	จำนวนหน่วยตัวอย่างในกลุ่มตัวอย่าง

(ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541. 237)

5. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก จำแนกตามระยะเวลาที่เป็นกรรมการและอายุของกรรมการชุมชน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ด้วยสถิติ t –test

independent กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P \leq 0.05$ อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะการใช้ t-test มีอยู่ 2 กรณี

กรณีที่ 1 เมื่อค่าความแปรปรวนเท่ากัน คือ

ใช้สูตร t-test แบบ Pooled Variance

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

Degree of Freedom คำนวณได้จาก

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

\bar{X}_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

\bar{X}_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 หมายถึง ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 หมายถึง ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

กรณีที่ 2 ถ้าค่าความแปรปรวนไม่เท่ากัน คือ

ใช้สูตร t-test แบบ Pooled Variance

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Degree of Freedom คำนวณได้จาก

$$df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right]}{\frac{\left\{ \frac{S_1^2}{n_1} \right\}^2}{n_1 - 1} + \frac{\left\{ \frac{S_2^2}{n_2} \right\}^2}{n_2 - 1}}$$

\bar{X}_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

\bar{X}_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 หมายถึง ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 หมายถึง ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการชุมชนผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการชุมชนผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
1. เขตคณะกรรมการชุมชน			
- ลาดกระบัง	114	35.70	1
- มีนบุรี	107	33.50	2
- หนองจอก	98	30.70	3
รวม	319	100.00	-
2. เพศ			
- ชาย	178	55.80	1
- หญิง	141	44.20	2
รวม	319	100.00	-
3. ฝ่ายคณะกรรมการชุมชน			
- การศึกษา	14	4.40	6
- สาธารณสุข	14	4.40	7
- สวัสดิการสังคม	14	4.40	8
- กิจกรรมสตรีและเยาวชน	11	3.40	10
- เภรัญญิก	22	6.90	3
- เลขานุการ	75	23.50	2
- ทะเบียน	12	3.80	9
- ประชาสัมพันธ์	19	6.00	4
- ปฏิคม	16	5.00	5
- กรรมการทั่วไป	122	38.20	1
รวม	319	100.00	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
4. ระยะเวลาที่เป็นกรรมการ			
- ไม่เกิน 2 ปี	171	53.60	2
- มากกว่า 2 ปี	148	46.40	1
รวม	319	100.00	-
5. ระดับการศึกษา			
- ประถมศึกษา	95	29.80	2
- มัธยมศึกษา	134	42.00	1
- อนุปริญญา ขึ้นไป	90	28.20	3
รวม	319	100.00	-
6. อายุจริง			
- ไม่เกิน 35 ปี	96	30.10	2
- 36 ปี ขึ้นไป	223	69.90	1
รวม	319	100.00	-

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในเขตลาดกระบัง (ร้อยละ 35.70) รองลงมาเขตมีนบุรี (ร้อยละ 33.70) และเขตหนองจอก (ร้อยละ 30.70) เป็นเพศ ชาย (ร้อยละ 55.80) เพศหญิง (ร้อยละ 44.20) ซึ่งอยู่ในตำแหน่งกรรมการทั่วไป (ร้อยละ 38.20) รองลงมา ตำแหน่งเลขานุการ (ร้อยละ 23.50) และน้อยที่สุดในตำแหน่งกิจกรรมสตรีและเยาวชน (ร้อยละ 3.40) ระยะเวลาที่อยู่ในตำแหน่งส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งไม่เกิน 2 ปี (ร้อยละ 53.60) ที่เหลืออยู่ในตำแหน่งมากกว่า 2 ปี (ร้อยละ 46.40) เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 29.80) รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 42.00) ระดับอนุปริญญา ขึ้นไป (ร้อยละ 28.20) และเมื่อพิจารณาอายุจริงแล้วพบว่าส่วนใหญ่จะมีอายุ 36 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 69.90) และส่วนที่เหลืออายุไม่เกิน 36 ปี (ร้อยละ 30.10)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน

วิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมและรายด้าน ของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน
ของคณะกรรมการชุมชน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่
4.2 ถึง 4.5

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่ การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
ของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนในภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	คณะกรรมการ (n = 319)		ระดับ การมีส่วนร่วม	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.78	0.89	มาก	2
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.84	0.87	มาก	1
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.65	0.93	มาก	3
รวม	3.76	0.83	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน
ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมใน
การปฏิบัติการเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X}=3.84$) ด้านการมีส่วนร่วม
ในการวางแผนมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 2 ($\bar{X}=3.78$) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีค่า
เฉลี่ยเป็นลำดับที่ 3 ($\bar{X}=3.65$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
ของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

ข้อ	คณะกรรมการ (n = 319)		ระดับ การมีส่วนร่วม	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ท่านร่วมสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของชุมชน	3.99	1.04	มาก	2
2. ท่านร่วมสำรวจความต้องการพัฒนาของ ประชาชนในชุมชน	3.93	0.98	มาก	3
3. ท่านร่วมวางแผนพัฒนาชุมชน	3.76	1.08	มาก	5
4. ท่านร่วมเขียน โครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนด้าน ต่าง ๆ	3.56	1.17	มาก	9
5. ท่านร่วมสำรวจกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าร่วม โครงการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ	3.72	1.03	มาก	6
6. ท่านร่วมจัดทำแผนของงบประมาณเพื่อพัฒนา ชุมชนด้านต่าง ๆ	3.63	1.17	มาก	8
7. ท่านร่วมกำหนดสถานที่เพื่อจัด โครงการพัฒนา ชุมชนต่าง ๆ ไปปฏิบัติ	3.70	1.10	มาก	7
8. ท่านร่วมทำการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชน ในชุมชนเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชนต่างๆ	3.99	0.99	มาก	1
9. ท่านร่วมกำหนดวิธีการปฏิบัติงานตาม โครงการ พัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.78	1.08	มาก	4
รวม	3.78	0.89	มาก	-

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.56- 3.99 สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 การมีส่วนร่วมในการทำการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชนต่างๆ ($\bar{X}=3.99$) รองลงมาคือ ข้อ 1 การมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของชุมชน ($\bar{X}=3.99$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือข้อ 4 การมีส่วนร่วมในการเขียนโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ ($\bar{X}=3.56$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
ของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ข้อ	คณะกรรมการ (n = 319)		ระดับ การมีส่วนร่วม	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ท่านร่วมประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ให้อุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ	3.98	1.00	มาก	1
2. ท่านร่วมติดต่อประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานตาม โครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.91	1.03	มาก	3
3. ท่านร่วมติดตามการปฏิบัติงานของโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.77	1.00	มาก	7
4. ท่านร่วมจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.75	1.08	มาก	8
5. ท่านร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.80	1.07	มาก	4
6. ท่านร่วมควบคุมการใช้เงินงบประมาณ สำหรับการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.78	1.09	มาก	6
7. ท่านร่วมให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานตาม โครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.80	1.16	มาก	5
8. ท่านร่วมดูแลการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ จนกว่าการดำเนินงานตามโครงการนั้น ๆ จะเสร็จสิ้น	3.92	1.03	มาก	2
รวม	3.84	0.87	มาก	-

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.75- 3.98 สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การมีส่วนร่วมในการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ให้อุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X}=3.98$) รองลงมา คือ ข้อ 8 การมีส่วนร่วมในการดูแลการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ จนกว่าการดำเนินงานตามโครงการนั้น ๆ จะเสร็จสิ้น ($\bar{X}=3.92$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 4 การมีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ($\bar{X}=3.75$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
ของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ข้อ	คณะกรรมการ (n = 319)		ระดับ การมีส่วนร่วม	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ท่านร่วมกำหนดวิธีการประเมินผลงานของ โครงการเพื่อการพัฒนาชุมชน	3.71	1.08	มาก	3
2. ท่านร่วมจัดทำเครื่องมือสำหรับประเมินผลงาน ของโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.48	1.14	ปานกลาง	8
3. ท่านร่วมลงมือประเมินผลงานของโครงการเพื่อ การพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.61	1.06	มาก	7
4. ท่านร่วมชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนทราบถึง ข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับการประเมินผลงานตาม โครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.71	1.01	มาก	2
5. ท่านร่วมวิเคราะห์ผลงาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ตามโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.66	1.01	มาก	5
6. ท่านร่วมจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตาม โครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	3.62	1.05	มาก	6
7. ท่านร่วมนำเสนอผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ต่าง ๆ ให้ผู้นำชุมชนหรือผู้อำนวยการเขตทราบ	3.69	1.09	มาก	4
8. ท่านร่วมปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานตาม โครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ อยู่เสมอ	3.76	1.06	มาก	1
รวม	3.65	0.93	มาก	-

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.48- 3.76 ยกเว้นข้อ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำเครื่องมือสำหรับประเมินผลงานของโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานตามโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ อยู่เสมอ ($\bar{X}=3.76$) รองลงมา คือ ข้อ 4 การมีส่วนร่วมในการชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนทราบถึงข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับการประเมินผลงานตามโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ($\bar{X}=3.71$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของ
คณะกรรมการชุมชนจำแนกตามเขตการปกครอง ดังตารางที่ 4.6 และ 4.7

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของ
คณะกรรมการชุมชนจำแนกตามระยะเวลาที่เป็นกรรมการในภาพรวม และรายด้าน ดังตารางที่ 4.8

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของ
คณะกรรมการชุมชนจำแนกตามอายุของกรรมการในภาพรวม และรายด้าน ดังตารางที่ 4.9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน
จำแนกตามเขตการปกครองในภาพรวม และรายด้าน

ด้าน	SS	df	MS	F	Sig.
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน					
ระหว่างกลุ่ม	14.638	2	7.319	9.849*	.000
ภายในกลุ่ม	234.817	316	0.743		
รวม	249.455	318			
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ					
ระหว่างกลุ่ม	18.924	2	9.462	13.352*	.000
ภายในกลุ่ม	223.936	316	0.709		
รวม	242.860	318			
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	15.373	2	7.687	9.436*	.000
ภายในกลุ่ม	257.406	316	0.815		
รวม	272.780	318			
รวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	16.248	2	8.124	12.554*	.000
ภายในกลุ่ม	204.495	316	0.647		
รวม	220.744	318			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ที่มีเขตการปกครองต่างกัน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีเขตการปกครองอย่างน้อย 1 กลุ่มมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ Scheffe / ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ที่มีเขตการปกครองต่างกัน เป็นรายคู่ในภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	เขตการปกครอง			
		ลาดกระบัง	มีนบุรี	หนองจอก
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน	\bar{X}	3.50	3.91	3.98
ลาดกระบัง	3.50	-	0.41*	0.48*
มีนบุรี	3.91		-	0.07
หนองจอก	3.98			-
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	\bar{X}	3.52	3.96	4.08
ลาดกระบัง	3.52	-	0.44*	0.56*
มีนบุรี	3.96		-	0.12
หนองจอก	4.08			-
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	\bar{X}	3.36	3.78	3.85
ลาดกระบัง	3.36	-	0.42*	0.49*
มีนบุรี	3.78		-	0.07
หนองจอก	3.85			-
รวมทุกด้าน	\bar{X}	3.46	3.88	3.97
ลาดกระบัง	3.46	-	0.42*	0.51*
มีนบุรี	3.88		-	0.09
หนองจอก	3.97			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการชุมชนในเขตการปกครองมีนบุรี หนองจอก และลาดกระบัง มีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ในภาพรวม พบว่า เขตลาดกระบังแตกต่างกับเขตมีนบุรี และเขตหนองจอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน โดยเขตมีนบุรีและเขตหนองจอกมีส่วนร่วมมากกว่าเขตลาดกระบัง

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน
จำแนกตามระยะเวลาที่เป็นกรรมการในภาพรวม และรายด้าน

ด้าน	ไม่เกิน 2 ปี (n = 171)		มากกว่า 2 ปี (n = 148)		t	Sig.
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.57	0.88	4.03	0.82	4.84*	0.00
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.61	0.87	4.10	0.81	5.16*	0.00
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.48	0.93	3.85	0.88	3.66*	0.00
รวม	3.55	0.83	3.99	0.78	4.89*	0.00

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ที่มีระยะเวลาที่เป็นกรรมการต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยคณะกรรมการชุมชนที่มีระยะเวลาการเป็นกรรมการมากกว่า 2 ปี จะมีการมีส่วนร่วมมากกว่า ผู้ที่เป็นกรรมการชุมชนไม่เกิน 2 ปี

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน
จำแนกตามอายุของกรรมการในภาพรวม และรายด้าน

ด้าน	ไม่เกิน 35 ปี (n = 96)		36 ปีขึ้นไป (n = 223)		T	Sig.
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.59	0.84	3.86	0.89	2.50*	0.00
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.62	0.79	3.93	0.89	2.87*	0.00
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.57	0.80	3.68	0.97	1.10	0.14
รวม	3.60	0.77	3.83	0.85	2.26*	0.01

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ที่มีอายุต่างกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ใน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติการ และด้านการประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามเขตการปกครอง
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามระยะเวลาที่เป็นกรรมการ
4. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามอายุของกรรมการ

5.1.2 สมมติฐานการวิจัย

1. คณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก มีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนแตกต่างกัน
2. คณะกรรมการชุมชนที่มีระยะเวลาที่เป็นกรรมการต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนแตกต่างกัน
3. คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนแตกต่างกัน

5.1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.3.1 ประชากร

ประชากร คือ คณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก พ.ศ. 2548 ซึ่งมี 164 ชุมชน ชุมชนละ 7-25 คน จำนวน 1,148 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการชุมชนเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก พ.ศ. 2548 จำนวน 164 ชุมชน จำนวน 319 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ตามตารางของ Yamane เลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของขนาดเขตการปกครอง

5.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการชุมชนเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 25 ข้อ แบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่น (α -Coefficient) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 และเป็นรายด้านดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน เท่ากับ 0.94 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เท่ากับ 0.93 และ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เท่ากับ 0.95

5.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำบันทึกเสนอขอให้งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงสำนักงานเขตลาดกระบัง สำนักงานเขตมีนบุรี และ สำนักงานเขตหนองจอก เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังคณะกรรมการชุมชนในแขวงต่าง ๆ โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองกับคณะกรรมการชุมชน จำนวน 319 ฉบับ ได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์ครบ 319 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม 2548 ถึง วันที่ 14 กันยายน 2548

5.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนของคณะกรรมการชุมชนใน 3 ด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยทำเป็นรายข้อ และรายด้าน ตลอดจนเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

ในเขตการปกครองต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA : F-Test)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

test) และทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé' และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม จำแนกตามระยะเวลาที่เป็นกรรมการ และอายุของกรรมการ โดยการทดสอบค่าที(t-test)

5.1.7 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน สรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเป็นลำดับที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 2 และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 3 ตามลำดับ

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 การมีส่วนร่วมในการทำการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชนต่างๆ รองลงมา คือ ข้อ 1 การมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของชุมชน ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือข้อ 4 การมีส่วนร่วมในการเขียนโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การมีส่วนร่วมในการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ให้นำบุคคลที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ ข้อ 8 การมีส่วนร่วมในการดูแลการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ จนกว่าการดำเนินงานตามโครงการนั้น ๆ จะเสร็จสิ้น ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ข้อ 4 การมีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำเครื่องมือสำหรับประเมินผลงานของโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานตามโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ อยู่เสมอ รองลงมา คือ ข้อ 4 การมีส่วนร่วมในการชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนทราบถึงข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับการประเมินผลงานตามโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.1 จำแนกตามเขตการปกครอง พบว่า คณะกรรมการชุมชนในเขตการปกครองต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ในภาพรวมและรายด้าน เขตลาดกระบังแตกต่างกับเขตมีนบุรี และเขตลาดกระบังแตกต่างกับเขตหนองจอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามระยะเวลาที่เป็นกรรมการ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ตามระยะเวลาที่เป็นคณะกรรมการต่างกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายด้านพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วพบว่าในภาพรวมคณะกรรมการชุมชนที่มีระยะเวลาการเป็นกรรมการมากกว่า 2 ปี จะมีการมีส่วนร่วมมากกว่า ผู้ที่เป็นคณะกรรมการชุมชนน้อยกว่า 2 ปี

2.3 จำแนกตามอายุของกรรมการ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ตามอายุของกรรมการต่างกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการการวิจัย ตามลำดับต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนใน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติการ และด้านการประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่เป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญอยู่ประการหนึ่ง คือ การให้บริการต่าง ๆ ของท้องถิ่น ไปถึงมือประชาชน โดยทั่วถึงและตรงตามความประสงค์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นมีอิสระตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและที่สำคัญ คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ามากำกับดูแลและมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นได้โดยตรง เพื่อให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวที่จะเข้าร่วมการปกครองท้องถิ่น และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหาร โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายสำคัญที่จะเร่งรัดการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในด้านการบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการดำเนินการส่งเสริมการมี

ส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสนอปัญหาความต้องการในรูปของประชาคมในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งการติดตามการดำเนินการตามแผนนั้น นอกจากนี้กระทรวงมหาดไทยยังมีนโยบายที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อสนับสนุนนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บังเกิดผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและนโยบายของรัฐบาล คือ เร่งรัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเร่งรัดจัดเตรียมความพร้อมในการที่จะรับการถ่ายโอนงาน และงบประมาณที่เพิ่มขึ้นจากการกระจายอำนาจด้วยการทบทวนแผนงาน / โครงการพัฒนา การพัฒนาบุคลากร การจัดระบบการดำเนินงานให้รวดเร็ว และสนองตอบกับความต้องการของประชาชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งในท้องถิ่นการส่งเสริมให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นรวมกลุ่มกันเป็นชุมชนย่อย และเปิดโอกาสให้กลุ่มหรือชุมชนย่อยเหล่านี้เข้ามามีบทบาท ในการจัดทำแผนพัฒนา และบริหารงานท้องถิ่น โดยยึดหลัก “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ” โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนทั้งวิชาการ เงินทุน และบุคลากร จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนา มรกต ศรีรัตน (2535, บทคัดย่อ) พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในด้านการริเริ่มการวางแผนอยู่ระดับสูง อันเป็นผลมาจากคณะกรรมการชุมชนย่อยมีทัศนคติที่ดี ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นฝ่ายให้การสนับสนุน

จากสภาพสังคมปัจจุบัน การศึกษาที่แพร่หลาย เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการสื่อสาร การคมนาคมที่สะดวก รวดเร็ว ทำให้ประชาชนมีคุณภาพทั้งความรู้ ความสามารถในการที่จะพัฒนาและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานภายในชุมชนได้ คณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่จึงมีความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ขององค์กร และเป็นผู้นำของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการบริหารชุมชนรวมทั้งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนมีหน้าที่ในการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น มีหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และรักษาความมั่นคงภายในประเทศ ดังนั้นคณะกรรมการชุมชนจึงควรให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ประชาชนในเรื่องดังกล่าวและการขอความร่วมมือจากประชาชนในการดำเนิน โครงการและกิจกรรมต่างๆภายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ไพรัตน์ เคะรินทร์ (2534 : 82) ศึกษาพบว่า การปกครองท้องถิ่นและหน่วยการบริหารงานพัฒนาระดับชาวบ้าน ควรให้ความรู้แก่ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทที่สำคัญต่อการควบคุมการบริหาร มิใช่ปล่อยให้เป็นเรื่องของระบบราชการแต่ฝ่ายเมือง และควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความต้องการให้ชุมชนของตัวเองเจริญ เพราะประชาชนคือ ผู้ที่ต้องช่วยจ่ายภาษี ดังนั้นทัศนคติของประชาชนต่อองค์การบริหารงานชุมชนเป็นเรื่องสำคัญ ประชาชนต้องการให้ คณะกรรมการชุมชนเป็นที่พึ่งของประชาชน และเป็นผู้สนับสนุน ในการมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจของคนในชุมชนในการวางแผน รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้เผยแพร่เผยแพร่ข้อมูลให้ผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รับรู้ผลที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทำให้เกิดความเชื่อถือในตัวผู้นำ รวมทั้งความคาดหวังของประชาชนในเรื่องผลประโยชน์ที่จะได้รับจากคณะกรรมการชุมชน สอดคล้องกับ อานูภาพ ธิรลาภ. (2528 : 46) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบและกระตุ้นก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทที่สำคัญมีอยู่เพียง 4 ปัจจัย คือ ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน การยอมรับแบบอย่างและความเชื่อถือในตัวผู้นำและสอดคล้องกับ สินสนะ ดันติชาติ (2531: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การดำรงตำแหน่งในหมู่บ้านและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ นอกจากนี้จะพิจารณาในภาพรวมแล้ว ผลการวิจัยยังพบว่าในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันนั้นในส่วนของปฏิบัติการในโครงการและกิจกรรมต่างๆภายในชุมชนนั้น คณะกรรมการชุมชนที่มีหน้าที่ในการเข้าร่วมประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการต่างๆให้สมาชิกในชุมชนเข้าใจรวมทั้งต้อง คอยกำกับ ดูแล การดำเนินงานจนโครงการสำเร็จลุล่วง โดยมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนใน ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้วย ในฐานะที่ทุกคนเป็นสมาชิกของสังคม จึงเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) นับตั้งแต่ร่วมรับรู้ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนร่วมตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาและรับผิดชอบต่อค่านิยมรวมทั้งสนับสนุนในวิถีต่าง ๆ กัน อันจะเป็นการสร้างสรรค์คุณค่าให้แก่ชุมชนและสังคม โดยส่วนรวม โดยเฉพาะสังคมที่ถือเอาประชาธิปไตยเป็นวิถีทางการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ประชาชนในชุมชนมีความคาดหวังในผลประโยชน์และมีความคิดว่า เมื่อเข้าร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนแล้ว พวกเขาจะได้รับผลตอบแทนด้วยเหตุที่มีความคาดหวังในผลประโยชน์ของประชาชนที่สอดคล้องกับความเชื่อถือในตัวผู้นำชุมชน จึงมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ อานูภาพ ธิรลาภ (2528 : 46) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบและกระตุ้นก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทที่สำคัญ คือ ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน การยอมรับ แบบอย่าง และความเชื่อในตัวผู้นำ และสอดคล้องกับ สินสนะ ดันติชาติ (2531: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การดำรงตำแหน่งในหมู่บ้านและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามเขตการปกครอง

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการชุมชนในเขตการปกครองต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะเขตลาดกระบังกับเขตมีนบุรี และเขตลาดกระบังกับเขตหนองจอก โดยที่เขตลาดกระบังมีค่าน้อยกว่าเขตหนองจอกและมีนบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนในชุมชน ให้มีทรัพยากรที่เพียงพอต่อการบริหารงานการจัดสรรงบประมาณให้แก่

เอกสาร
แม้ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าที่ (Rathority) และทำนุบำรุงท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นยังไม่ทั่วถึงและแตกต่างกัน รวมทั้งความถูกต้องทั่วถึงและเป็นธรรม (Equity) ยังเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจากความแตกต่างของสภาพความเป็นอยู่ ลักษณะของสิ่งแวดล้อม รวมถึงความต้องการและปัญหาของสมาชิกในชุมชนของแต่ละเขตการปกครองที่ต่างกัน ทำให้ลักษณะขั้นตอนการดำเนินงานและการแก้ปัญหาของโครงการมีความแตกต่างกันไป ซึ่งจากผลการวิจัย เขตลาดกระบังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า เขตมีนบุรีและเขตหนองจอกในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สิ่งสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็น เส้นทางและระยะทางในการคมนาคม ความสามารถในการรับรู้ข่าวสาร ศักยภาพของตัวบุคคลที่เป็นสมาชิกในชุมชน สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในชุมชนอย่างมาก รวมทั้งในส่วนของคุณภาพและความแตกต่างของตัวบุคคลในสังคมยังมีมากในชุมชนทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงาน เช่น ความขัดแย้งในบุคคล ปัญหาการคอร์รัปชัน การกอบโกยผลประโยชน์ส่วนตัวของส่วนรวม

จากผลการวิจัยเขตลาดกระบังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า เขตมีนบุรี และหนองจอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ตามสภาพทั่วไปของเขตมีนบุรี และเขตหนองจอก ที่เป็นเขตเมืองปริมณฑล มีพื้นที่เป็นสภาพที่ประชาชนอยู่กันอย่างผสมผสานในหลายรูปแบบ ประกอบด้วยบ้านเรือนประชาชน เป็นย่านชุมชนหนาแน่น หมู่บ้านจัดสรร อาคารชุด อาคารพาณิชย์ ศูนย์การค้า และในบางพื้นที่ยังเป็นสวนผลไม้ มีเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ต่างจาก เขตลาดกระบัง ที่ชุมชนส่วนมากเป็นชุมชนเกษตรกรรมส่วนใหญ่ ทำให้คณะกรรมการชุมชนกระจายอยู่ในหลายจุด ทำให้ไม่สะดวกในการประสานงาน การรวมตัวและร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อส่วนรวม อีกทั้งคณะกรรมการชุมชนบางส่วนก็ไม่มี ความคาดหวังจากเทศบาลเพราะเห็นว่าปัญหาและความต้องการที่ชุมชนเสนอไปแล้วไม่ได้รับการตอบสนองจากเขตหรือในบางครั้งก็ล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการ และในบางส่วนก็เห็นว่าเขตจะแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนที่คณะกรรมการชุมชนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับเขตเท่านั้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามระยะเวลาที่เป็นกรรมการ

ผลการวิจัยพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วพบว่าในภาพรวมคณะกรรมการชุมชนที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการมากกว่า 2 ปี จะมีการมีส่วนร่วมมากกว่า ผู้ที่เป็นคณะกรรมการชุมชนน้อยกว่า 2 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการชุมชนที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการมากกว่า 2 ปี นั้นมีประสบการณ์ เข้าใจระบบการทำงานรวมถึง โครงสร้างในชุมชนเป็นอย่างดี การติดต่อประสานงานจึงมีความสะดวกและรวดเร็ว ต่างจากคณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการไม่เกิน 2 ปี ซึ่งยังไม่มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ และคนในชุมชนรวมทั้งประสบการณ์ที่น้อยกว่า และยังไม่เข้าใจถึงความต้องการและปัญหาของสมาชิกในชุมชนของแต่ละเขต โดยแท้จริง ทำให้มีช่องว่างจึงไม่ได้รับความร่วมมือ ใน

เอกสารประสานงานต่างๆ ทำให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมน้อยกว่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามอายุของกรรมการ

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จากสภาพความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อม และลักษณะของการประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรรวมชุมชนดั้งเดิม ทำให้คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 36 ปีขึ้นไปสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนได้อย่างต่อเนื่องเพราะส่วนใหญ่มีอาชีพที่แน่นอน เป็นเจ้าของกิจการ จึงทำให้มีเวลาในการเข้าร่วมและรับรู้ ถึงความต้องการและปัญหาของสมาชิกในชุมชนของแต่ละเขตการปกครองได้อย่างใกล้ชิดและผูกพันมากกว่า และเป็นบุคคลที่เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อาสาสมัครตำรวจบ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข กรรมการสถานศึกษา กรรมการวัด ทำให้คนในชุมชนรู้จักและนับถือและให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ส่วนคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุไม่เกิน 35 ปีส่วนใหญ่เป็น พนักงาน รับจ้าง ตามบริษัท ห้างร้าน และ โรงงาน มีรายได้น้อย การมีส่วนร่วมในการบริหารงานจึงไม่ต่อเนื่อง และ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผลงานที่ออกมามากกว่า

ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีความสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารขององค์การ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนแรกคือ การวางแผนไปจนถึงขั้นสุดท้ายคือการติดตามและประเมินผล ซึ่งการมีส่วนร่วมที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องประกอบด้วยปัจจัย เงื่อนไขและความพร้อมในการมีส่วนร่วม เช่น ความเป็นอิสระในการมีส่วนร่วม มีความสามารถและเต็มใจในการมีส่วนร่วม การมีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมได้โดยไม่กระทบต่อหน้าที่การงาน และไม่เสียค่าใช้จ่าย มีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม เป็นต้น การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ขั้นตอนแรก คือ การวางแผนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่จะส่งผลให้กระบวนการบริหารเป็นไปอย่างถูกต้องตรงตามความต้องการที่แท้จริงและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพราะหากประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนแล้ว การบริหารงานนั้นก็อาจดำเนินไปอย่างไร้ทิศทาง. ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ อาจทำให้สูญเสียทรัพยากรการบริหารอย่างไร้ประโยชน์ เนื่องจากการดำเนินการนั้น มิได้เป็นการแก้ไขปัญหาที่ตรงกับความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับ เรือรชัช บุรพชนก (2532 , บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมสูงสุดในด้านการวางแผน โครงการ การริเริ่มกำหนดโครงการ การปฏิบัติงานและการประเมินผล โครงการตามลำดับ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลของการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะ สำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการชุมชนควรมี การจัดสรรงานให้กับกรรมการชุมชนให้มีความเหมาะสม ตรงตามความรู้ ความสามารถของผู้ที่ปฏิบัติงาน โดยปรับปรุงงานให้มีลักษณะจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน อยู่เสมอ
2. คณะกรรมการชุมชนที่มีเขตการปกครองที่ติดต่อกัน ควรจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้ การฝึกอบรม/สัมมนา การศึกษาดูงานนอกสถานที่ และการศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มทักษะและ ความรู้ในการปฏิบัติงาน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ใน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติการ และด้านการประเมินผล ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรมีการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรศึกษาในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ในเขตอื่นๆ
2. ควรศึกษาในเรื่อง การประเมินผล ในการบริหารงานชุมชนของคณะกรรมการชุมชน ในเขตลาดกระบัง มีนบุรีและหนองจอก
3. ควรศึกษาในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการในการบริหารงานชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

เกสร วงศ์วัฒนากิจ. 2542. “ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่น” ปรินิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

กองอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย. 2541. ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กาญจนา ฉาบสุวรรณ. 2544. “ประชาคมเมืองกับการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร” ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เกรียงศักดิ์ เขียวขิง. 2539. การบริหารทรัพยากรมนุษย์และบุคคล. ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ขนิษฐา เมืองเชียงหวาน. 2544. “การติดตามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการเลี้ยงโคนม : กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดหนองโพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” ปรินิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิตติมา อินทะท่ามา. 2543. “การพัฒนาการเรียนรู้ของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง โดยใช้กระบวนการ AIC : กรณีศึกษา ชุมชนในเขตเทศบาลนครราชสีมา” ปรินิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2526. การบริหารการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ชัยณรงค์ แก้วอยู่. 2541. “บรรยากาศองค์การกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านปลา หมู่บ้านพูน อำเภอฉาง จังหวัดระยอง” ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชัยอนันต์ สมุทรวาณิชย์. 2537. 100 ปีแห่งการปฏิรูประบอบราชการวิวัฒนาการของอำนาจรัฐและอำนาจการเมือง. กรุงเทพฯ : สุขุมและบุตร. ปรินิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชินรัตน์ สมสืบ. 2539. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ชูเกียรติ เปี่ยมศรี. 2543. “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง” ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา
- ชูชีพ อารีประชากรมย์. 2542. คัมภีร์ปกเขียว. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ปกเกล้า.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : เทพนรมิตร.
- นริศ ขำนุรักษ์. 2538. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู. ภาคนิพนธ์พัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- โต สมบูรณ์. 2544. “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการควบคุมอาชญากรรมด้านยาเสพติด และการพนันในจังหวัดสมุทรปราการ” วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- ธนาชัย ภู่มাত্র. 2547. “ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี” ปรินญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ธีรรัช บวรพชนก. 2532. “การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขาภิบาลของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง”วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นฤชา สุวรรณมาลา. 2542. “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กับการแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร” ปรินญาานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิพนธ์ เสือก้อน. 2545. “การศึกษาความเป็นหุ้นส่วนของการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาการจัดทำธรรมเนียมโรงเรียน” ปรินญาานิพนธ์การศึกษาศุภบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสิทธิ์ ปล้องทอง. 2543. “กรณีมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดสวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน : ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งตำรวจชุมชนประจำตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไพบูลย์ คนเสี้ยม. 2547. “สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก” ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขา วิศวกรรมบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พูนศักดิ์ วรรณพงษ์. 2546. กฎหมายกับการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สารมวลชน
มรกต ศรีรัตน. 2535. “การประเมินผลกระทบของการบริหารจัดการ โครงการชุมชนย่อยต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในเทศบาลเมืองปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา บริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

บัญญัติ แก้วส่อง. 2531. “รูปแบบทางสังคม-จิตวิทยาสำหรับการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา” ปรินิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุุฎิบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บุญชม ศรีสะอาด. 2543. การวิจัยทางวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ : สุริยสาส์น.

บุญทัน ดอกไธสง. 2534. ทฤษฎี : การบริหารองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 3. โอเคียนสตรี.

บวร ประพตติ. 2535. การวัดผลและประเมินผลบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประภาพร ศรีสถิตธรรม. 2543. “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชน ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา” ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. 2539. การบริหารและการจัดการระเบียบบริหารราชการไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.

ศิริวรรณ เสงี่ยม. 2539. องค์การและการจัดการ : ลักษณะและจุดมุ่งหมายของการวางแผน. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์ม และ ไซเท็กซ์.

รุ่งอรุณ บุญสาขันธ์. 2543. “การบริหารเทศบาลและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการขยะเทศบาลนครขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2541. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุโขทัยธรรมาธิราช. 2526. เอกสารการสอนชุด การวางแผนและการควบคุมการบริหาร. นนทบุรี : สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุวิมล ติรกานันท์. 2543. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์:แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้

- กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. 2539. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สมพร เทพสิทธิ์า. 2536. การประสานงานด้วยสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ระหว่างรัฐบาลและเอกชน. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์.
- สมยศ นาวิการ. 2538. ทฤษฎีองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สำนักนโยบาย และแผนกรุงเทพมหานคร. 2545. แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับ (พ.ศ.2545-2549). กรุงเทพฯ : สำนักนโยบาย และแผนกรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเขตมีนบุรี. 2547. ข้อมูลสำนักงานเขตมีนบุรี. กรุงเทพฯ : สำนักงานเขตมีนบุรี. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานเขตหนองจอก. 2547. ข้อมูลสำนักงานเขตหนองจอก. กรุงเทพฯ : สำนักงานเขตหนองจอก. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานเขตลาดกระบัง. 2547. ข้อมูลสำนักงานเขตลาดกระบัง. กรุงเทพฯ : สำนักงานเขตลาดกระบัง. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักพัฒนาชุมชน. 2544. คู่มือพัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร.
- วรเดช จันทรศร. 2541. การนำนโยบายไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : กราฟฟิคฟอร์แมท (ไทยแลนด์) อากม ใจแก้ว. 2533. “การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ” วิทยานิพนธ์คุุญชฎิบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อานูภาพ ติรลาภ. 2528 “การวิเคราะห์เชิงสมมติฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี” สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขา บริหารรัฐกิจ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2538. การบริหาร:ทักษะและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- อุดม เหลืองสด. 2545 “การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านแก้ววิทยา จังหวัดกาญจนบุรี” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทัย หิรัญโต. 2538. เทคนิคการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Alustair. 1982. **Why Community Particippation**. New York : The Macmillan Company.
- Berman, Paul. 1978. **The study of macro and micro implementttation** . 26 (Spring) :126

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Cothran, Dan A. 1987. Japanese bureaucrats and policy implementation : Lessons for America. **Policy studies Review** . 6 (2) : 120
- Delbecq, A.L. and H.V. Andrew . 1971. A Group Process Model for Problem Identification and Program Planning. **Applied Behavioral Sciences**. 7(10) : 466-492
- Edwards, George and Ira, Sharkansky. 1979. **Implementttation**. 2ed. Berkeley : University of California Press.
- Edwin, B Flippo and Gary, M.Munsinger. 1978. Management. 4th. Allyn and Bacon, Inc : Massachusetts USA.
- Gunn, Lewis A. And Brian W. Hogwood. 1984. **Policy analysis for the real word**. New York : Oxford University.
- Pressman, Jeffrey L. and Aron B. Wildavaky. 1979. **Implementttation**. Berkeley : University of Califfornia Press.
- Reeder, Williaams. 1974. **Some Aspects of The Informal Social Participaation of Focus Famillies in New York State**. Cornell University : Unpublished Ph.Dissertation.
- Ramos L.A. and L.P. Fletcher. 1982. **Planning for Rural Development with Popular Participation**. Iowa : Department of Econoomics, Iowa State University.
- Sabatier, Pual. And Daniel Mazmanian. 1989. The implementttation of public policy : A framework of analysis. **Policy study journal**. 8(10) : 21-35
- World Health Organization. 1981. **Community Involvement in Health for Primary Health Care**. Geneva :WHO.
- Van Meter, Donal S. and Carl E. Van Horn. 1975. The policy implementttation process : A Conceptual framework. **Administstration and society** . 6(2) : 445-486
- Williams, Walter. 1975. Implementttation analysis and assessment Policy. **Journal of Public Policy**. 1 (Summer) :535-554

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นายรามัญ สารพันธ์ รหัสประจำตัว 45061422 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการ บริหารงานของชุมชนของคณะกรรมการชุมชน ในเขตลาดกระบัง มีนบุรี และหนองจอก (PARTICIPATIVE COMMUNITY MANAGEMENT OF COMMUNITY COMMITTEE IN LADKRABANG, MINBURI AND NONGJOG REGIONS)” โดยมี คร.ณรงค์ ทิมสาร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2548

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้เสร็จ สิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ.2548

(รศ.ดร.อิทธิพล แจ่มชัด)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04 / 2803

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

2/ มิถุนายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน รศ.ดร.วชิระ ชาวหา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นายรามัญ สาระพันธ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน
ในเขตลาดกระบัง มีนบุรี และเขตหนองจอก" โดยมี ดร.ณรงค์ พิมสาร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยา
นิพนธ์ และ ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้
ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัย
ของ นายรามัญ สาระพันธ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04 / 2803

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๙ มิถุนายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นายรามัญ สาระพันธุ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ในเขตลาดกระบัง มีนบุรี และเขตหนองจอก" โดยมี ดร.ณรงค์ พิมสาร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัตนะ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายรามัญ สาระพันธุ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04 / 2803

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 มิถุนายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน บาทหลวง คร.ลือชัย จันทร์โป้

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นายรามัญ สาระพันธ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน
ในเขตลาดกระบัง มีนบุรี และเขตหนองจอก" โดยมี ดร.ณรงค์ ทิมสาร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยา
นิพนธ์ และ ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้
ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัย
ของ นายรามัญ สาระพันธ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04 / 2803

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 มิถุนายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขตลาดกระบัง (นายสุรินทร์ ภูประเสริฐ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นายรามัญ สาระพันธ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ในเขตลาดกระบัง มีนบุรี และเขตหนองจอก" โดยมี คร.ณรงค์ พิมสาร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ศศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัตนะ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายรามัญ สาระพันธ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านกำไร
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศร 0524.04 / 2803

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 มิถุนายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ช่อม ยินดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นายรามัญ สาระพันธ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ในเขตลาดกระบัง มีนบุรี และเขตหนองจอก" โดยมี คร.ณรงค์ พิมสาร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายรามัญ สาระพันธ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 3465

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ สิงหาคม 2548

เรื่อง ขอลาความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขตหนองจอก / ผู้อำนวยการเขตลาดกระบัง / ผู้อำนวยการเขตมีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นายรามัญ สาระพันธุ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชนในเขตลาดกระบัง มีนบุรีและหนองจอก” โดยมี ดร.ณรงค์ พิมสาร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ศศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2548 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายรามัญ สาระพันธุ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับคณะกรรมการชุมชนเพื่อการวิจัยภายในหน่วยงานท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

Wmy
8 ส.ค. 48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน
ในเขตลาดกระบัง มีนบุรี และหนองจอก

คำชี้แจง

1. การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติการ และการประเมินผล

2. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับ คณะกรรมการชุมชนใน เขตลาดกระบัง มีนบุรี และหนองจอก แบบสอบถามนี้แบ่งออกได้ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของ คณะกรรมการชุมชน จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน จำนวน 25 ข้อ

ดังนั้นผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์มายังท่านช่วยตอบแบบสอบถามทุกข้อ ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของการวิจัย คำตอบของท่านเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีค่ายิ่ง ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำมาใช้ในการวิจัยเท่านั้นและไม่มีผลกระทบใด ๆ กระทบต่อท่าน

ขอขอบพระคุณ

นายรามัญ สาระพันธุ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความตรงตามสภาพความเป็นจริง
ที่เกี่ยวกับท่าน

1. ท่านเป็นคณะกรรมการชุมชนเขต

- ลาดกระบัง
- มีนบุรี
- หหนองจอก

2. เพศ

- ชาย
- หญิง

3. ท่านเป็นกรรมการฝ่ายใด

- การศึกษา
- สาธารณสุข
- สวัสดิการสังคม
- กิจกรรมสตรีและเยาวชน
- เหมรัญญิก
- เลขานุการ
- ทะเบียน
- ประชาสัมพันธ์
- ปฏิคม
- กรรมการทั่วไป

4. ท่านเป็นกรรมการมาแล้วเป็นเวลาเท่าใด

- ไม่เกิน 2 ปี
- มากกว่า 2 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. วุฒิการศึกษาสูงสุดของท่าน

- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษา
- อนุปริญญา ขึ้นไป

6. อายุจริงของท่าน

- ไม่เกิน 35 ปี
- 36 ปี ขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนของคณะกรรมการ
ชุมชนใน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการประเมินผล

คำชี้แจง

ขอให้ท่านตอบคำถามทุกข้อโดยพิจารณาว่าท่านได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานตามข้อ
คำถามต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงตามเป็นจริงของท่าน
โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	การมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
0	ท่านร่วมประชุมกรรมการชุมชน	✓				

จากตัวอย่าง หมายความว่า ท่านได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ได้มีส่วนร่วมมากที่สุด ท่านจึง
ใส่ ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับเลข 5

ข้อ	ข้อความ	การมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	<u>ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน</u> - ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารงานชุมชนด้านการวางแผนตาม รายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1	ท่านร่วมสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของชุมชน
2	ท่านร่วมสำรวจความต้องการพัฒนาของประชาชนในชุมชน
3	ท่านร่วมวางแผนพัฒนาชุมชน
4	ท่านร่วมเขียนโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ
5	ท่านร่วมสำรวจกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน ด้านต่าง ๆ
6	ท่านร่วมจัดทำแผนของงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ
7	ท่านร่วมกำหนดสถานที่เพื่อจัดโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ไป ปฏิบัติ
8	ท่านร่วมทำการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเข้าร่วม โครงการพัฒนาชุมชนต่างๆ
9	ท่านร่วมกำหนดวิธีการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชน ต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	ข้อความ	การมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ - ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารชุมชนด้านการปฏิบัติการตาม รายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1.	ท่านร่วมประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานตามโครงการ พัฒนาชุมชนต่าง ๆ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ
2.	ท่านร่วมติดต่อประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานตาม โครงการพัฒนาชุมชน ต่าง ๆ
3.	ท่านร่วมติดตามการปฏิบัติงานของ โครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ
4.	ท่านร่วมจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อการปฏิบัติงานตาม โครงการ พัฒนาชุมชนต่าง ๆ
5.	ท่านร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตาม โครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ
6.	ท่านร่วมควบคุมการใช้เงินงบประมาณ สำหรับการปฏิบัติงานตาม โครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ
7.	ท่านร่วมให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานตาม โครงการพัฒนาชุมชน ต่าง ๆ
8.	ท่านร่วมดูแลการปฏิบัติงานตาม โครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ จนกว่าการดำเนินงานตามโครงการนั้น ๆ จะเสร็จสิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	ข้อความ	การมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล - ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารงานชุมชนในด้านการประเมินผลตามรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1.	ท่านร่วมกำหนดวิธีการประเมินผลงานของโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชน
2.	ท่านร่วมจัดทำเครื่องมือสำหรับประเมินผลงานของโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ
3.	ท่านร่วมลงมือประเมินผลงานของโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ
4.	ท่านร่วมชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนทราบถึงข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับการประเมินผลงานตามโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ
5.	ท่านร่วมวิเคราะห์ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ
6.	ท่านร่วมจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ
7.	ท่านร่วมนำเสนอผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ให้ผู้นำชุมชนหรือผู้อำนวยการเขตทราบ
8.	ท่านร่วมปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานตามโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ อยู่เสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชน

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC.
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
	ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน						
1.	ท่านร่วมสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของชุมชน	1	1	1	1	0	0.8
2.	ท่านร่วมสำรวจความต้องการพัฒนาของประชาชนในชุมชน	1	1	1	1	1	1
3.	ท่านร่วมวางแผนพัฒนาชุมชน	-1	1	1	1	1	0.6
4.	ท่านร่วมเขียน โครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ	-1	1	1	1	1	0.6
5.	ท่านร่วมสำรวจกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ	-1	1	1	1	1	0.6
6.	ท่านร่วมจัดทำแผนของงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ	-1	1	1	1	1	0.6
7.	ท่านร่วมกำหนดสถานที่เพื่อจัดโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ไปปฏิบัติ	-1	1	1	1	1	0.6
8.	ท่านร่วมทำการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชนต่างๆ	1	1	1	0	0	0.6
9.	ท่านร่วมกำหนดวิธีการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชน ต่าง ๆ	1	1	1	1	1	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC.
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1.	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ทำนร่วมประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานตาม โครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ	1	1	1	0	0	0.6
2.	ทำนร่วมติดต่อประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานตาม โครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	1	1	1	1	1	1
3.	ทำนร่วมติดตามการปฏิบัติงานของโครงการพัฒนา ชุมชนต่าง ๆ	1	0	1	0	1	0.6
4.	ทำนร่วมจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อการปฏิบัติงานตาม โครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	1	0	0	1	1	0.6
5.	ทำนร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	1	1	0	0	1	0.6
6.	ทำนร่วมควบคุมการใช้งบประมาณ สำหรับการ ปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	1	1	1	0	1	0.8
7.	ทำนร่วมให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนา ชุมชนต่าง ๆ	1	1	1	1	1	1
8.	ทำนร่วมดูแลการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชุมชน ต่าง ๆ จนกว่าการดำเนินงานตามโครงการนั้น ๆ จะ เสร็จสิ้น	1	1	1	1	1	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC.
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1.	<u>ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล</u> ท่านร่วมกำหนดวิธีการประเมินผลงานของโครงการ เพื่อการพัฒนาชุมชน	1	1	0	0	1	0.6
2.	ท่านร่วมจัดทำเครื่องมือสำหรับประเมินผลงานของ โครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	1	1	1	1	1	1
3.	ท่านร่วมลงมือประเมินผลงานของโครงการเพื่อการ พัฒนาชุมชนต่าง ๆ	1	1	0	1	0	0.6
4.	ท่านร่วมชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนทราบถึงข้อดี ข้อเสียเกี่ยวกับการประเมินผลงานตามโครงการเพื่อการ พัฒนาชุมชนต่าง ๆ	-1	1	1	1	1	0.6
5.	ท่านร่วมวิเคราะห์ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติงานตาม โครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	-1	1	1	1	1	0.6
6.	ท่านร่วมจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการ เพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ	1	1	1	1	1	1
7.	ท่านร่วมนำเสนอผลการปฏิบัติงานตาม โครงการต่าง ๆ ให้ผู้นำชุมชนหรือผู้อำนวยการเขตทราบ	1	1	1	1	1	1
8.	ท่านร่วมปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานตามโครงการเพื่อ การพัฒนาชุมชนต่าง ๆ อยู่เสมอ	-1	1	1	1	1	0.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายรามัญ สาระพันธุ์
วัน เดือน ปีเกิด	15 มกราคม 2507 ที่กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่	88 หมู่ 6 ถนนเลียบคลองมอญ แขวงทับยาว เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520
ประวัติการศึกษา	2548 ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 2532 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ วิทยาลัยครูพระนคร 2529 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี 2527 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ 2524 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรตพิทยพยัต 2521 ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนสุทธาโชน์
ประวัติการทำงาน	2542 - ปัจจุบัน กรรมการผู้จัดการ บริษัทจัดหางานโปรเฟสชันแนล โอเวอร์ซีส์ ออฟ แมนพาวเวอร์ จำกัด 2533 - 2548 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 แขวงทับยาว เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้